

JAARVERSLAG

Commissie inzake Leerlingenrechten

Werkingsjaren 2009 en 2010

Vlaamse overheid

Vlaamse overheid

Eindredactie

Prof. Dr. Ludo M. Veny (voorzitter)
Daphne Rombauts en Katrien Deman (Agentschap voor Onderwijsdiensten)

Met medewerking van

Bea De Cuyper en **Peter Bex** (Agentschap voor Onderwijsdiensten)

Verantwoordelijke uitgever

Prof. Dr. Ludo M. Veny
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

Lay-out

Vlaamse overheid
Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
Communicatie
Patricia Vandichel

Druk

Departement Onderwijs en Vorming
Management Ondersteunende Diensten
Drukkerij

Voorwoord	3
Deel I Omtrent de Commissie inzake Leerlingenrechten	4
I.0 Vooraf: decretale aanpassingen	4
I.1 Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten	5
I.2 Formele voorschriften en procedure	5
I.2.1 Ontvankelijkheid van de klachten	5
I.2.2 Termijnen	6
I.2.3 Wraking	7
I.2.4 Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging	8
I.2.5 Onderzoeksmaatregelen	8
I.2.6 Beraadslaging, stemming en beslissing	9
I.2.7 Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie	9
I.2.8 Draagwijdte van de bevoegdheid van de Commissie	10
I.2.9 Voorstellen tot sanctionering	11
I.2.10 Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Commissie	11
Deel II Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende de werkingsjaren 2009 en 2010	12
II.1 Evolutie van de klachten over de werkingsjaren 2005 - 2010	12
II.2 Aantal klachten per onderwijsniveau	13
II.3 Aantal klachten per onderwijsnet	14
II.4 Aantal klachten per provincie	14
II.5 Ontvankelijkheid van de klachten	15
II.6 Gegronddheid van de klachten per onderwijsniveau	16
Deel III Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten	17
III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften	17
III.1.1 Ratione temporis	17
III.1.2 Ratione materiae	18
III.1.3 Ratione personae	18

III.2	Recht op inschrijving	19
III.2.1	Regelgeving	19
III.2.2	Instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project	19
III.2.3	Voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling	20
III.2.4	Experimentele aanmeldingsprocedure	21
III.3	Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden	21
III.4	Redenen van weigering	22
III.4.1	Materiële omstandigheden die volgens het schoolbestuur of de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen	23
III.4.2	Inschrijving onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht	24
III.4.3	De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten	25
III.4.4	Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode	25
III.5	Motivering	26
III.5.1	Formeel: de betekening van de weigeringsbeslissing	26
III.5.2	Inhoudelijk: de afdoende motivering	27
III.5.3	Motivering van de weigering middels een verweer op de Commissiezitting	27

**Deel IV Bespreking van de beslissingen van de Commissie inzake
Leerlingenrechten in verband met de experimentele
aanmeldingsprocedures** **28**

IV.1	Brussel	29
IV.1.1	De aanmeldingsprocedure	29
IV.1.2	De ontvankelijkheid van de verzoekschriften	30
IV.1.3	De gegrondheid van de klachten	31
IV.2	Antwerpen	34
IV.2.1	De aanmeldingsprocedure	34
IV.2.2	De ontvankelijkheid van de verzoekschriften	34
IV.2.3	De gegrondheid van de klachten	35
IV.3	Leuven	37
IV.3.1	De aanmeldingsprocedure	37
IV.3.2	De gegrondheid van de klacht	37
IV.4	Gent	38
IV.5	Slotbeschouwingen bij de experimentele aanmeldingsprocedures	38

Deel V Specifieke opmerkingen en aanbevelingen **41**

Voorwoord

Voor u liggen de gebundelde jaarverslagen over de werkingsjaren 2009 en 2010 van de Commissie inzake Leerlingenrechten. Door diverse omstandigheden buiten de wil van de Commissie en het Secretariaat van de Commissie is, zoals decretaal voorgeschreven, over het werkingsjaar 2009 geen apart jaarverslag uitgebracht; aan dit euvel wordt thans tegemoet gekomen met een verslag over twee werkingsjaren.

Tijdens de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 konden schoolbesturen en inrichtende machten voor de inschrijvingen beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure. Deze aanmeldingsprocedures brachten de capaciteitsproblemen die er in bepaalde regio's zijn ontstaan, duidelijk aan het licht. In het werkingsjaar 2010 werd de Commissie inzake Leerlingenrechten geconfronteerd met een sterke toename van het aantal klachten. Deze toename is in grote mate te wijten aan het instellen van de experimentele aanmeldingsprocedures. We vonden het dan ook gepast om in dit jaarverslag een apart hoofdstuk te wijden aan de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de aanmeldingsprocedures.

Ik wens u alvast veel leesplezier toe.

Prof. Dr. Ludo M. Veny

Voorzitter

Deel I Omtrent de Commissie inzake Leerlingenrechten

I.0 Vooraf: decretale aanpassingen

Door middel van een amendement bij Onderwijsdecreet XVIII van 4 juli 2008 werd een artikel X.2 toegevoegd aan het GOK-decreet dat scholen in de mogelijkheid stelt om gedurende twee schooljaren en na voorafgaande goedkeuring door het lokaal overlegplatform te experimenteren met een aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen; inzonderheid moeten er daarbij een aanmeldingsperiode en ordeningscriteria worden vastgelegd. In §4 van artikel X.2 wordt aan de Commissie inzake Leerlingenrechten expliciet de bevoegdheid gegeven om bij het formuleren van het oordeel desgevallend de regelmatige toepassing van de experimentele aanmeldingsprocedure te toetsen.

Die wijziging van het GOK-decreet had voor het eerst een grote invloed op de adviespraktijk van de Commissie in 2010. In 2009 werd de Commissie nog niet geconfronteerd met klachten die betrekking hadden op dergelijke aanmeldingsprocedures, maar in 2010 steeg het aantal klachten voor de Commissie naar aanleiding van die aanmeldingsprocedures aanzienlijk.

Bij decreet van 6 maart 2009 werd artikel III.4 van het GOK-decreet, dat de voorrangsregeling voor leerlingen die beantwoorden aan één of meerdere sociaal-economische factoren ("GOK-indicatoren") bevat, gewijzigd.

Onderwijsdecreet XX van 9 juli 2010 voerde eveneens een aantal wijzigingen aan het GOK-decreet door; aldus wordt de leertijd toegevoegd aan het toepassingsgebied van het decreet, wordt er geëxpliciteerd dat bij de inschrijving de instemming van de ouders met het pedagogisch project en het schoolreglement schriftelijk gebeurt, wijzigt de manier waarop ouders de thuistaal Nederlands kunnen aantonen met het oog op de voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel en wordt het percentage voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel opgetrokken.

Met dit decreet wordt ook artikel X.2 opnieuw gewijzigd. De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de uitbreiding van de mogelijkheid voor scholen om met een experimentele aanmeldingsprocedure te werken; de maatregel wordt verlengd tot de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012 en ook scholen gelegen in gemeenten waar geen lokaal overlegplatform is, kunnen met een experimentele aanmeldingsprocedure werken in het geval die is goedgekeurd door de schoolbesturen/inrichtende machten van ten minstens de helft van de scholen van het betrokken onderwijsniveau gelegen in die gemeente. Daarnaast is melding te maken van de beperking van de mogelijke ordeningscriteria; die worden nu per onderwijsniveau limitatief in het decreet opgenomen. Tevens moeten de schoolraden van de betrokken onderwijsinstellingen vooraf verplicht advies verlenen over de experimentele aanmeldingsprocedure. Aangezien de meeste aanmeldings- en inschrijvingsperiodes pas van start gaan in januari, heeft deze wijziging nog geen invloed gehad op de werking en de adviespraktijk van de Commissie.

Andere wijzigingen aan het GOK-decreet die werden doorgevoerd bij decreet van 6 maart 2009, het decreet van 20 maart 2009, het decreet van 8 mei 2009 en het decreet van 9 juli 2010 brachten geen wijzigingen teweeg aan de regelgeving met betrekking tot het inschrijvingsrecht in het leerplichtonderwijs en hadden derhalve geen invloed op de werking of de adviespraktijk van de Commissie.

I.1 Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten

De samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten wordt geregeld in het ministerieel besluit dd. 4 maart 2003 houdende de aanstelling van de voorzitter en de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten. De samenstelling kan geraadpleegd worden op website: [http:// www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/MB-aanstelling-leden.htm](http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/MB-aanstelling-leden.htm)

In de bestuurspraktijk stemt de samenstelling van de Commissie evenwel niet meer helemaal overeen met de samenstelling die in het ministerieel besluit wordt weergegeven. Door nieuwe beroepsoriëntaties en onverenigbaarheden, maar ook door de tijdelijke onbeschikbaarheid van bepaalde leden en doordat het systeem van plaatsvervangers onvoldoende tot niet flexibel is, moest de Commissie gedurende de voorbije jaren meermaals op zoek gaan naar nieuwe leden. Opdat de Commissie zijn werkzaamheden zou kunnen verderzetten, is het dan ook noodzakelijk dat de Commissie kan zetelen zonder dat het ministerieel besluit telkenmale aangepast moet worden. Het besluit werd tot op heden niet aangepast om dat voor twee geledingen nog een plaatsvervanger ontbreekt. Aangezien artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat de leden van de Commissie een mandaat van 6 jaar uitoefenen dat eenmaal hernieuwbaar is, zal er in 2011 prioritair gezocht worden naar twee nieuwe plaatsvervangers om de Commissie te vervolledigen, zodat de namen van de nieuwe leden in het ministerieel besluit opgenomen kunnen worden en de aanstelling van de andere leden hernieuwd wordt.

Artikel 5 van het besluit van de Vlaamse regering van 27 september 2002 betreffende de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat een zitting rechtsgeldig is ingeval de voorzitter aanwezig is, evenals ten minste één lid van elke geleding, zoals bedoeld in artikel IV.7, §1, derde, vierde en vijfde lid, van het GOK-decreet. Dit betekent dat, naast de voorzitter, ten minste één lid aanwezig moet zijn dat vertrouwd is met de onderwijsregelgeving en het ruime onderwijsveld, één lid met een bijzondere kennis of verdienste op het vlak van de kinderrechtenbescherming en één lid dat vertrouwd is met het grondwettelijk en administratief recht.

Dit weinig flexibele systeem van plaatsvervangers had, net als in de voorgaande werkingsjaren, eveneens in 2009 en 2010 tot gevolg dat de Commissie inzake Leerlingenrechten nu en dan in een niet-rechtsgeldige samenstelling moest zetelen. Opdat een zitting om die reden niet zou moeten worden verdaagd, wat geenszins in het belang van de betrokken partijen is en allerminst een snelle rechtszekerheid ten goede komt, wijst de voorzitter de partijen in dat geval op de onregelmatige samenstelling van de Commissie en vraagt uitdrukkelijk of beide partijen geen bezwaar hebben de zitting en de 'uitspraak' in die samenstelling te laten plaatsvinden.

I.2 Formele voorschriften en procedure

I.2.1 Ontvankelijkheid van de klachten

Met het oog op de laagdrempeligheid voor het indienen van de klachten stelt het huishoudelijk reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten minimale vereisten voorop opdat een schrijven als een ontvankelijke klacht zou kunnen worden gekwalificeerd en vervolgens behandeld.

Zo moet de klacht schriftelijk, gedagtekend en ondertekend worden ingediend. Ze moet tevens de identiteit en het adres van de verzoekende partij, de identiteit en het adres van de geweigerde leerling(en) en de identiteit en het adres van de verwerende partij of een afschrift van de bestreden beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur bevatten.

Overeenkomstig het huishoudelijk reglement neemt het secretariaat bij het ontbreken van één van de voormelde gegevens in de klacht, contact op met de verzoekende partij. Om de niet-ontvankelijkheid van klachten wegens het niet vervullen van deze formaliteiten tot een minimum te herleiden, is eveneens de bestuurspraktijk gegroeid dat het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten overgaat tot het opvragen van bijkomende stukken bij een “onvolledige” klacht; bijvoorbeeld het zich eigen maken door de onderwijsgebruiker van de klacht die door een onbevoegd persoon is ingediend – cf. bij meerderjarigheid van de leerling een door de ouders ingestelde klacht -, het opvragen van een schriftelijk en, vooral, ondertekend schrijven bij een per e-mail ingeleide klacht, enz.

Ten opzichte van de andere werkingsjaren werd het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten in 2010 weer vaker geconfronteerd met onvolledige klachten, evenals met talrijke telefonische én schriftelijke vragen om uitleg. Bij klachten tegen een weigering tot inschrijving na een aanmeldingsprocedure werd vaak een klacht ingediend tegen alle scholen waarvoor men de leerling had aangemeld. De gegevens van al die scholen waren niet altijd duidelijk uit de klacht af te leiden. In andere gevallen was het bijvoorbeeld niet altijd duidelijk of de klacht wel tegen alle scholen gericht was, of slechts tegen één of enkele. Er werden ook veel verzoekschriften ingediend tegen de aanmeldingsprocedure op zich, zowel schriftelijk als telefonisch, waarbij het in dat laatste geval niet steeds duidelijk was of men effectief een klacht wenste in te dienen.

Het is opvallend dat meer en meer klachten elektronisch worden ingediend. Het secretariaat van de Commissie contacteert ook in dat geval de verzoekende partij om de klacht, die gedagtekend en ondertekend moet zijn, ook via de post op te sturen. Om de onontvankelijkheid van klachten wegens formele gebreken tot een minimum te herleiden, aanvaardt de Commissie inzake Leerlingenrechten de datum van de elektronisch ingediende klacht, op voorwaarde dat achteraf formeel nog wel een ondertekend geschrift wordt ingediend.

1.2.2 Termijnen

1.2.2.1 Termijn van ontvankelijkheid

Opdat een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten - *ratione temporis* - ontvankelijk zou worden ingesteld, moet zij ten laatste 30 kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten worden ingediend; die termijn is een vervaltermijn en kan niet worden gestuit, noch worden geschorst.

Ook tijdens de werkingsjaren 2009 en 2010 hanteerde de Commissie, steunend op artikel 35 van het Vlaams Openbaarheidsdecreet van 26 maart 2004, haar vaste adviespraktijk dat de termijn om een klacht of een beroep in te stellen enkel begint te lopen indien de volledige beroepsprocedure bij de betekening van de bestreden beslissing expliciet aan de betrokkenen werd meegegeeld; die bekendmakingsregeling geldt zowel ten aanzien van officiële inrichtende machten en schoolbesturen als ten aanzien van vrije inrichtende machten en schoolbesturen.

Net als tijdens de vorige werkingsjaren, stelde de Commissie in 2009 en 2010 vast dat er nog steeds scholen zijn die naar aanleiding van een vraag tot inschrijving geen weigeringsdocument aan de ouders overhandigen noch hen dat nadien binnen de decretaal voorgeschreven termijn van vier dagen toesturen. Dergelijke klachten waren dan ook, onverminderd de termijn waarbinnen ze werden ingesteld, *ratione temporis*, ontvankelijk. De Commissie benadrukt in dit verslag over de werkzaamheden van 2009 en 2010 nogmaals uitdrukkelijk dat inrichtende machten en schoolbesturen de beroepstermijn, de beroepsinstantie en de beroepsmodaliteiten best steeds uitdrukkelijk vermelden op de weigeringsformulieren, om te vermijden dat de klachten te ver in de tijd na het zich voordoen van de betwiste feiten aanhangig zouden worden gemaakt en toch behandeld zouden kunnen worden.

A fortiori kan bij ontstentenis van enige overhandigde of betekende schriftelijke weigeringsbeslissing een klacht nooit laattijdig zijn ingediend.

1.2.2.2 Termijn van behandeling

De decretaal bepaalde termijn waarbinnen klachten wegens weigering tot inschrijving door de Commissie moeten worden afgehandeld bedraagt 21 dagen. De gemiddelde termijn waarbinnen de Commissie nadat de klacht werd ingediend tot een uitspraak kwam, is 19 kalenderdagen in 2010 en 24 kalenderdagen in 2009, tegenover 23 kalenderdagen in 2008 en 38 kalenderdagen in 2007. De opgelegde termijn van 21 dagen wordt dus gehaald in 2010.

Wegens capaciteitsproblemen was een snelle beslissing van de Commissie aangewezen bij klachten die betrekking hadden op een weigering tot inschrijving in een school die met een experimentele aanmeldingsprocedure werkte. Een experimentele aanmeldingsprocedure was steeds het voorwerp van overleg binnen het LOP geweest en was daar met de vereiste meerderheid goedgekeurd. De scholen waren gebonden aan de afspraken die betreffende de uitvoering van de procedure binnen het LOP werden gemaakt. Directies of vertegenwoordigers van inrichtende machten hadden dan ook niet veel tijd nodig om hun verweer voor te bereiden en hun aanwezigheid was bij de behandeling van deze zaken ook niet steeds vereist. Belangrijker in deze situaties was de aanwezigheid van de LOP-deskundige of personen die vanuit een andere organisatie nauw betrokken waren bij de aanmeldingsprocedure. De zittingen konden om die reden in het voorjaar van 2010 ook plaatsvinden tijdens schoolvakanties.

Evenzeer tijdens de werkingsjaren 2009 en 2010 wensten ouders daarentegen wel vaak uitdrukkelijk zelf aanwezig te zijn, moest er rekening worden gehouden met de agenda van de voorzitter en de commissieleden en kon een aantal beslissingen pas worden genomen na twee - of zelfs meer - beraadslagingen dit ten gevolge van bijkomende onderzoeksmaatregelen.

Los van de aanmeldingsprocedures streefde de Commissie er ook in 2009 en 2010 steeds naar om alle klachten zo snel mogelijk te beslechten. Er werd daarbij zoals steeds een onderscheid gemaakt tussen die gevallen waarbij a) het recht op onderwijs acuut miskend is en de uitspraak van de Commissie een doorbraak zou kunnen betekenen voor de erkenning van het recht op onderwijs van de leerling (bijvoorbeeld wanneer een leerling ten gevolge van een definitieve uitsluiting tijdens het schooljaar lange tijd niet is ingeschreven in een school) en b) het recht op onderwijs op het moment van de klacht nog gewaarborgd is (bijvoorbeeld een klacht over een weigering voor het volgende schooljaar of ingeval na een weigering een inschrijving in een andere school is gerealiseerd).

De termijn waarbinnen de klachten moeten worden behandeld, is niet voorgeschreven op straffe van verval, en wordt dus beschouwd als een termijn van orde. Aldus tast de overschrijding ervan de rechtsgeldigheid van de beslissing niet aan en moet aan de beslissing de nodige uitvoering worden gegeven.

1.2.3 Wraking

Hoofdstuk III van het huishoudelijk reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat - bij toepassing van de artikelen 828 en 829, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek - de leden en de voorzitter van de Commissie door de partijen en door het betrokken Lokaal Overlegplatform kunnen worden gewraakt; een lid dat weet heeft van een reden tot zijn eigen wraking, moet zich uit eigen beweging van de zaak onthouden.

In de loop van 2009 hebben er geen wrakingen plaatsgevonden noch op vraag van de partijen noch op vraag van het LOP; evenmin heeft een lid zich op eigen initiatief van een zaak moeten onttrekken.

Overeenkomstig artikel 6 van het huishoudelijk reglement van de commissie maakte de verzoekende partij in de zaak 2010/87 van 21 april 2010 gebruik van zijn recht om een effectief en een plaatsvervangend lid te wraken.

1.2.4 Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging

In 2009 zijn 12 zittingen georganiseerd, waarop 39 klachten werden behandeld. In 2010 werden 16 zittingen georganiseerd, waarop 104¹ klachten werden behandeld.

In 2009 kon de verzoekende partij de zitting niet bijwonen bij 8 zaken. In 2010 was dit het geval bij 45 zaken.

In 2009 werden in één zaak de ouders vertegenwoordigd door een raadsman en in twee zaken werden de ouders bijgestaan door een raadsman. In twee zaken was de meerderjarige leerling zelf aanwezig en werd hij bijgestaan door zijn ouders. In 2010 werden in één zaak de ouders vertegenwoordigd door een raadsman en in twee zaken bijgestaan door een raadsman.

In 2009 was bij 14 zaken de verwerende partij niet aanwezig. In tien gevallen diende de school een, al dan niet kort, verweerschrift in. In 2010 was de verwerende partij niet aanwezig bij 64 zaken. Bij 21 zaken diende de school een verweerschrift in.

De directeurs van scholen zijn in de meeste zaken zelf aanwezig en worden soms bijgestaan door een lid van de inrichtende macht of het schoolbestuur, door de directeur van de scholengemeenschap of door een ander personeelslid (bv. de technisch adviseur coördinator of de orthopedagoog wanneer zij betrokken waren bij de weigering). In 2009 liet de school zich in één zaak bijstaan door een advocaat. In 2010 was dit het geval bij 3 zaken.

De Commissie was in 2009 bij 10 zaken niet regelmatig samengesteld (2009/05bis, 2009/08, 2009/09, 2009/10 van 16 februari 2009, 2009/16bis van 29 april 2009, 2009/21, 2009/31, 2009/32, 2009/33, 2009/34 van 19 mei 2009).

De Commissie was in 2010 bij 20 zaken niet regelmatig samengesteld (2009/58, 2009/59, 2009/60 van 11 januari 2010, 2010/03, 2010/05, 2010/06, 2010/07 van 16 februari 2010, 2010/109, 2010/112, 2010/113 van 16 juni 2010, 2010/117, 2010/118, 2010/119, 2010/120 van 27 augustus 2010, 2010/119bis, 2010/121, 2010/122, 2010/123, 2010/124, 2010/125, 2010/126 van 22 september 2010, 2010/121bis, 2010/123bis van 12 oktober 2010).

Er wordt dan gehandeld zoals beschreven supra onder “1.1. Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten”.

1.2.5 Onderzoeksmatregelen

In het werkjaar 2009 werd 7 maal overgegaan tot het nemen van bijkomende onderzoeksmatregelen. Het betrof eenmaal het opvragen van bijkomende documenten waaruit moest blijken hoe het contingent van de reeds ingeschreven leerlingen was samengesteld. Tweemaal had de commissie bijkomende gegevens nodig om te kunnen vaststellen wie het ouderlijk gezag over de leerling uitoefende. In één geval heeft de Commissie bijkomende onderzoeksmatregelen bevolen om na te gaan of de leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldeed. Bij drie klachten was het niet duidelijk of er sprake was van een formele vraag tot inschrijving, de Commissie heeft dan ook geoordeeld dat er bijkomende onderzoeksmatregelen noodzakelijk waren.

In 2010 werden 18 keer bijkomende onderzoeksmatregelen getroffen.

¹ 3 van de 104 behandelde klachten werden ingediend in 2009, maar behandeld op de eerste zitting van 2010

Twee maal werd de behandeling van een klacht uitgesteld omdat de verwerende partij niet behoorlijk opgeroepen was en zij bijgevolg haar rechten van de verdediging niet volledig kon gebruiken.

1.2.6 Beraadslaging, stemming en beslissing

In alle zaken die in het zesde en zevende werkingsjaar door de Commissie inzake Leerlingenrechten zijn behandeld, heeft de Commissie de beslissingen met eenparigheid - en aldus in consensus - van stemmen genomen. In geen enkel geval was een stemming noodzakelijk om een meerderheidsstandpunt te bepalen.

Er werden in 2009 maar liefst 21 klachten ingetrokken, terwijl in 2010 zelfs 34 klachten werden ingetrokken. Ouders trekken hun klacht meestal in omdat de leerling is ingeschreven in een andere school of omdat de ouders niet meer aandringen op een inschrijving in de school van de verwerende partij.

Bij twee klachten (2009/08 en 2009/09, beide uitspraken van 16 februari 2009) bestond er geen wens tot inschrijving meer in de school van de verwerende partij, maar wensten de ouders hun klacht toch te handhaven om het inschrijvingsbeleid van de school aan de kaak te stellen. De Commissie heeft geoordeeld dat deze klachten niet ontvankelijk zijn, aangezien de verzoekende partij geen aangehouden belang meer kon aantonen.

1.2.7 Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie

Indien een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten aanhangig wordt gemaakt, worden de partijen bij aangetekend schrijven uitgenodigd. De verzoekende partij wordt bovendien telkens ook met een gewone zending uitgenodigd. Sinds het werkingsjaar 2008 wordt niet alleen een kopie van de beslissing, maar eveneens een kopie van de uitnodiging voor de zitting en van de klacht van de verzoekende partij naar de inrichtende macht of het schoolbestuur opgestuurd.

Bij drie klachten werd de verwerende partij niet uitgenodigd. In twee gevallen (2009/18 en 2009/19 van 12 maart 2009) was dit het geval omdat de klacht onontvankelijk bleek. In het andere geval (2009/16 van 12 maart 2009) moest de behandeling van de klacht worden uitgesteld, om de verwerende partij de kans te geven zich behoorlijk te verdedigen. Bij twee andere klachten (2009/33 en 2009/34 van 13 mei 2009) werden de uitnodigingen per e-mail verstuurd zodat de klacht nog tijdens de eerstvolgende zitting behandeld kon worden. In één van die gevallen (2009/33 van 13 mei 2009) moest de behandeling van de klacht worden uitgesteld om de verwerende partij in staat te stellen haar verdediging op te bouwen.

Beide partijen ontvangen naast hun uitnodiging ook een afschrift van het huishoudelijk reglement en de samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten. Dit huishoudelijk reglement, de samenstelling van de Commissie en de datum van de volgende zitting zijn eveneens terug te vinden op de website. Indien nodig brengt het secretariaat de partijen telefonisch op de hoogte van de datum van de zitting van zodra die door de Commissie is vastgesteld.

Daags na de zitting kunnen de betrokken partijen reeds mondeling - i.e. telefonisch - in kennis worden gesteld van de beslissing van de Commissie door het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten. De beslissingen worden nadien aan beide partijen bij aangetekende brief bezorgd. Een afschrift van de beslissing wordt tevens per aangetekend schrijven aan de inrichtende macht of het schoolbestuur verstuurd.

In het geval waarbij de school waartegen een klacht wordt ingediend gelegen is in een LOP-gebied, wordt de deskundige van het betrokken LOP systematisch uitgenodigd op de zitting. De betrokken LOP-deskundige werd in 2009 aldus 33 keer uitgenodigd op de zitting van de Commissie; één klacht daarvan werd ingetrokken. Bij de behandeling van de 32 overblijvende klachten ter zit-

ting waarvoor de LOP-deskundige werd uitgenodigd, was die persoon in zes gevallen ook aanwezig. Bij de behandeling van de andere 26 klachten was de LOP-deskundige niet aanwezig; in een aantal gevallen werd vooraf wel een schriftelijke toelichting gegeven door de LOP-deskundige.

In 2010 werd bij 82 zaken de LOP-deskundige uitgenodigd en bij 58 zaken was die aanwezig op de zitting; dit hoge aantal valt te verklaren door de aanwezigheid van de betrokken LOP-deskundigen van Antwerpen en, inzonderheid, Brussel naar aanleiding van betwistingen aangaande de experimentele online inschrijvingen in beide regio's.

De ambtenaren van het Departement Onderwijs die meewerken aan de beleidsvoorbereiding in verband met gelijke onderwijskansen worden systematisch uitgenodigd en nemen soms deel aan de openbare zittingen; de beraadslaging geschiedt uiteraard met gesloten deuren en bij afwezigheid van de personeelsleden van voormelde administratie.

Op de website van de Commissie inzake Leerlingenrechten² wordt elke zitting vooraf aangekondigd en worden alle uitspraken integraal - weliswaar geanonimiseerd, i.e. zonder vermelding van de namen van de betrokken partijen - bekendgemaakt.

1.2.8 Draagwijdte van de bevoegdheid van de Commissie

De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft als bevoegdheid de weigeringen tot inschrijving te onderzoeken; de Commissie adviseert en oordeelt naar recht inzake het recht op inschrijving, zoals verankerd in het Gelijke Onderwijskansendecreet.

Een beslissing van de Commissie heeft de volgende gevolgen voor de betrokkenen:

- een *ongegrondverklaring* van de weigering heeft tot gevolg dat zij na de uitspraak geacht wordt niet meer te bestaan; de leerling en de ouders kunnen zich daarop opnieuw aanbieden om een inschrijving in de school te bekomen. Een ongegrondverklaring van een weigering heeft niet automatisch een inschrijving tot gevolg. De Commissie inzake Leerlingenrechten kan zich immers niet in de plaats stellen van de school, maar geeft bij wijze van advies enkel aan dat de genomen beslissing in strijd is met het Gelijke Onderwijskansendecreet. De ouder(s) van de leerling en/of de leerling zelf moeten zich bijgevolg opnieuw aanbieden bij de weigerende school met een uitdrukkelijke en herhaalde vraag tot inschrijving. Om het recht op inschrijving te beoordelen, moet bij dit nieuwe verzoek rekening gehouden worden met de situatie op school (aantal inschrijvingen, inschrijvingsregister) zoals die gold op het moment van de eerste aanbieding van betrokkene. Zo kan een school zich bij deze tweede vraag tot inschrijving niet meer beroepen op de maximumcapaciteit als deze nog niet bereikt was op het moment van de eerste weigering van inschrijving die door de commissie ongegrond verklaard is.
- een *gegrondverklaring* van de weigering heeft tot gevolg dat de leerling in die school geweigerd blijft. Bij een gegrondverklaring van een weigering bestendigt de Commissie inzake Leerlingenrechten de beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur, en heeft het LOP de decretale opdracht de leerling bij te staan bij het zoeken naar een andere school.

Voor de Commissie inzake Leerlingenrechten worden regelmatig klachten ingediend tegen een weigering tot inschrijving waarbij de weigeringsbeslissing gesteund wordt op de in artikel III.10 GOK-decreet voorziene ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht. De Commissie heeft bij de beoordeling van dergelijke klachten een marginale toetsingsbevoegdheid wat de motivering van de draagkrachtafweging betreft. Die marginale toetsing omvat twee aspecten; enerzijds, gaat de Commissie na of de voorgeschreven procedure correct gevolgd werd (zo moet er worden aangetoond dat alle essentiële (procedure)elementen vervuld zijn, bijvoorbeeld dat er overleg met de ouders werd gepleegd; artikel III.10, §3) en, anderzijds, moet de school de Commissie in staat stellen om inhoudelijk te beoordelen of de juiste beslissing al dan niet werd genomen (desgevallend met de medewerking van externe deskundigen).

² <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie>

Hetzelfde geldt ingeval een weigeringsbeslissing gesteund is op de in artikel III.9 GOK-decreet voorziene weigeringsgrond van een eerdere definitieve uitsluiting uit de school. Ook hier meet de Commissie zich een marginale toetsingsbevoegdheid aangaande de uitsluitingsprocedure toe, in het geval dat de inschrijving op grond daarvan wordt geweigerd. De school moet aantonen de correcte procedure voor een definitieve uitsluiting te hebben gevolgd, zodat de weigering tot inschrijving op een formeel correcte tuchtbeslissing is gesteund.

Het Organisatiebesluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 stelt dat in de eerste en in de tweede graad van het secundair onderwijs leerlingen in uitzonderlijke gevallen na 15 januari kunnen veranderen van studierichting op voorwaarde van een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad. De Commissie heeft bij de behandeling van een klacht zelf een inschatting gemaakt om te bepalen of er al dan niet sprake was van een uitzonderlijke situatie.

De grenzen van dit marginaal toetsingsrecht liggen niet vast en de reikwijdte ervan wordt in elk dossier in concreto bepaald. De marginale toetsing moet de "rechter" in staat stellen zijn controlefunctie op de handelingen van het bestuur uit te oefenen, evenwel zonder zich hierbij in de plaats te stellen van het bestuur. In de beide hiervoor beschreven situaties moet de marginale toetsing de Commissie inzake Leerlingenrechten de mogelijkheid bieden de rechtmatigheid van de bestuursbeslissing (tuchtbeslissing of draagkrachtafweging) na te gaan; die rechtmatigheid betreft, enerzijds, de wettigheidscomponent van de beslissing - zijn de wetgeving en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur nageleefd - en, anderzijds, de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid door het schoolbestuur of de inrichtende macht - dat wil zeggen het appreciatie-recht van een bestuur - en dit op een redelijke wijze - de zogenaamde "kennelijke redelijkheid" of de "kennelijke onredelijkheid", te bekijken in abstracto: anders geformuleerd, "zou een ander bestuur in dezelfde omstandigheden tot dezelfde beslissing kunnen komen zijn".

In het werkingsjaar 2009 is de Commissie één maal geconfronteerd met een school die bij een weigering de beginselen van behoorlijk bestuur niet had nageleefd. In zaak 2009/50 oordeelde de commissie dat de gebrekkige communicatie over de exacte inschrijvingsperiode een inbreuk inhoudt op de algemene richtlijnen inzake behoorlijk bestuur. Op grond hiervan heeft de Commissie beslist dat het door het GOK-decreet gewaarborgde recht op inschrijving werd miskend. Deze zaak wordt meer in detail besproken in punt III.4.4 Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode op pagina 25.

I.2.9 Voorstellen tot sanctionering

De beslissingen van de Commissie hebben op zich geen afdwingbaar karakter, maar de Commissie kan aan de Vlaamse Regering adviseren om een bedrag op de werkingsmiddelen van de school in te houden of terug te vorderen. De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft in dit zesde en zevende werkjaar geen enkele keer van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

I.2.10 Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Commissie

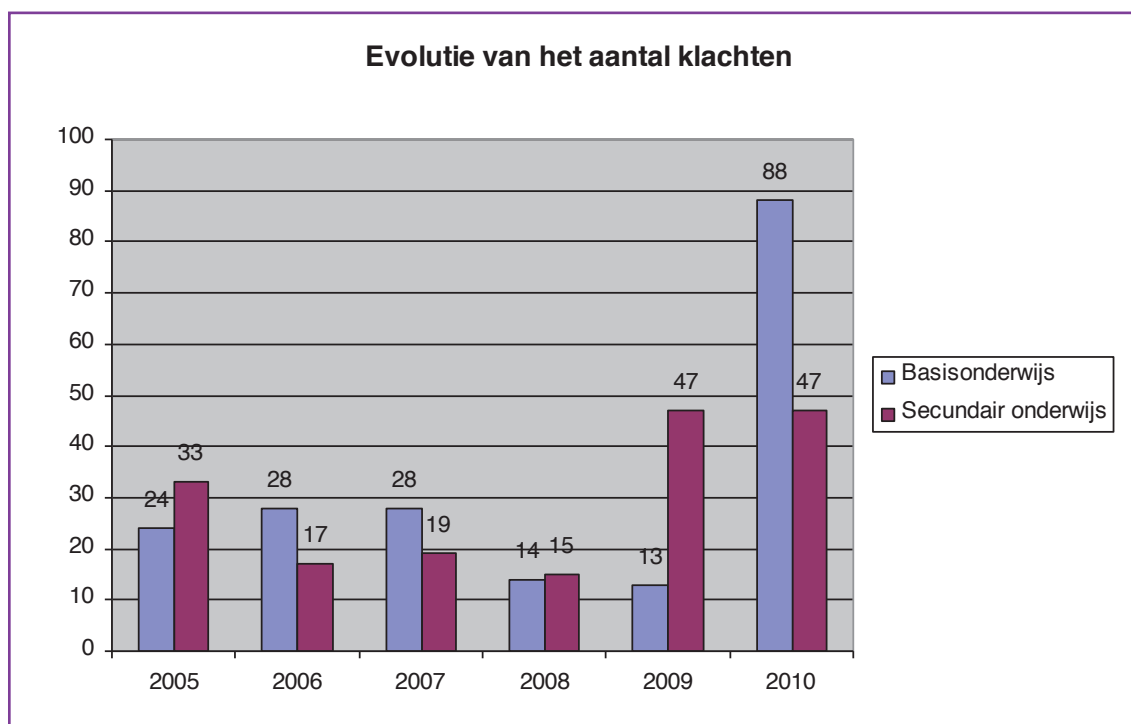
Tegen een uitspraak van de Commissie inzake Leerlingenrechten staat geen beroep open bij de Vlaamse Regering (artikel IV.8 Gelijke Onderwijskansendecreet). De beslissingen van de Commissie zijn evenmin aanvechtbaar voor de Raad van State (RvSt, Lefebvre, nr. 130.168 van 6 april 2004).

Deel II Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende de werkingsjaren 2009 en 2010

II.1 Evolutie van de klachten over de werkingsjaren 2005 - 2010

	B0	S0
2005	24	33
2006	28	17
2007	28	19
2008	14	15
2009	13	47
2010	88	47

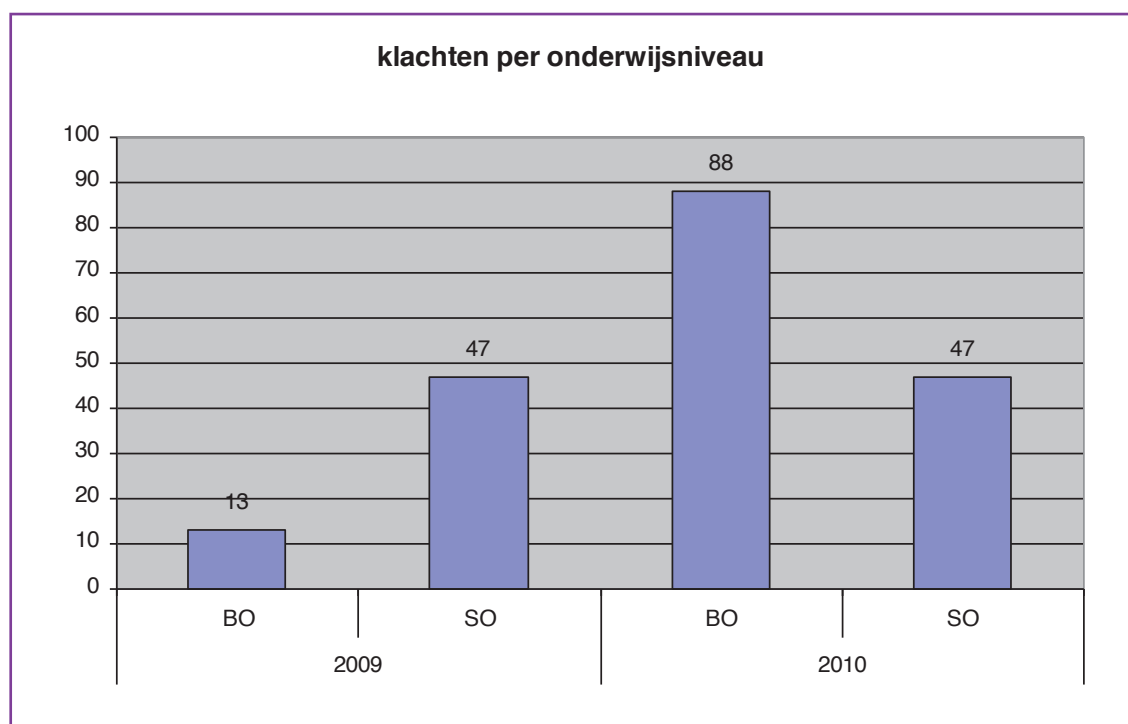

De enorme toename aan klachten in werkingsjaar 2010 is te wijten aan de experimentele aanmeldingsprocedures (zie Deel IV. Bespreking van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de experimentele aanmeldingsprocedures op pagina 27). Van de 88 klachten in het basisonderwijs, werden er 75 ingesteld omwille van deze reden. Voor het secundair onderwijs waren dit 17 van de 47 klachten.

Aantal zaken		2007		2008		2009		2010	
		BO	SO	BO	SO	BO	SO	BO	SO
Ontvankelijke klachten	Klacht weigering gegrond	9	6	8	8	4	9	18	18
	Klacht weigering ongegrond	0	1	3	0	3	9	43	9
	Klacht zonder voorwerp	0	3	1	3	0	0	0	0
	Afstand van geding	1	1	0	0	0	0	0	0
	<i>Uitgesteld wegens onderzoeksmaatregelen</i>	0	1	4	1	3	6	15	3
Onontvankelijke klachten		18	2	1	1	2	12	7	6
Ingetrokken klachten		0	6	1	3	4	17	20	14
		28	19	14	15	13	47 ³	88	47
		47		29		60		135	

II. 2 Aantal klachten per onderwijsniveau

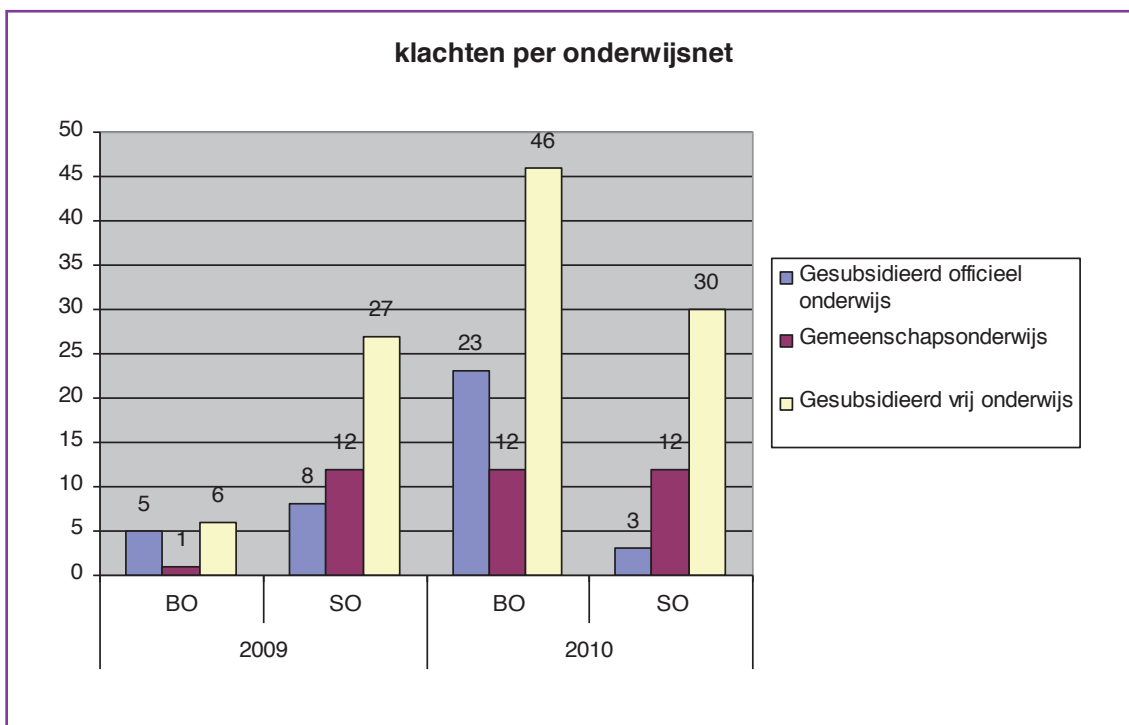
Niveau		Aantal	
BO	SO	BO	SO
13	47	88	47

3 Klacht 36bis: Niet langer reden tot uitspraak, want wens tot inschrijving niet langer gehandhaafd. Voorlopig ondergebracht onder 'ingetrokken', kan ook onontvankelijk (zoals andere) of zonder uitspraak.

II.3 Aantal klachten per onderwijsnet

	2009		2010	
	BO	SO	BO	SO
Gesubsidieerd officieel onderwijs	5	8	23	3
Gemeenschapsonderwijs	1	12	12	12
Gesubsidieerd vrij onderwijs	6	27	46	30
Totaal	60		126⁴	

II.4 Aantal klachten per provincie

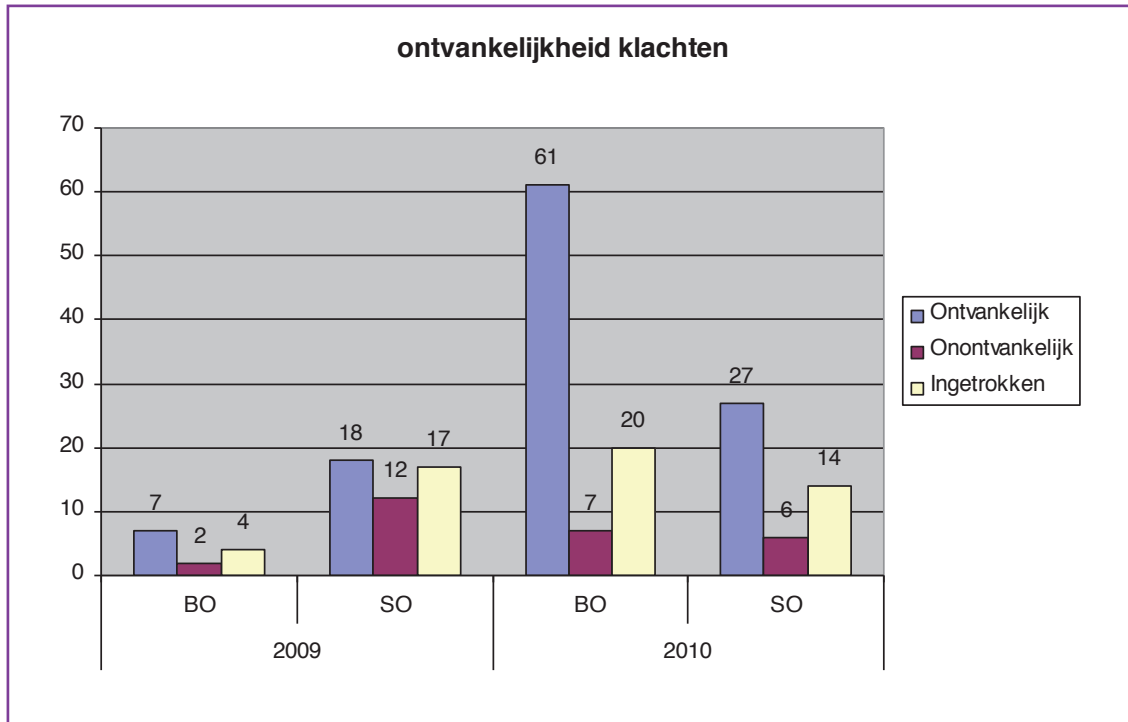
	2009		2010	
	BO	SO	BO	SO
Antwerpen	6	15	39	9
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	4	2	41	17
Limburg	0	7	0	1
Oost-Vlaanderen	3	9	8	14
West-Vlaanderen	0	9	0	2
Vlaams-Brabant	0	5	0	4
Totaal	60		135	

⁴ Het totaal aantal klachten in 2010 bedroeg 135. 9 klachten waren gericht tegen de aanmeldingsprocedure en niet tegen een specifieke school. Bijgevolg is voor 126 klachten een onderwijsnet geregistreerd.

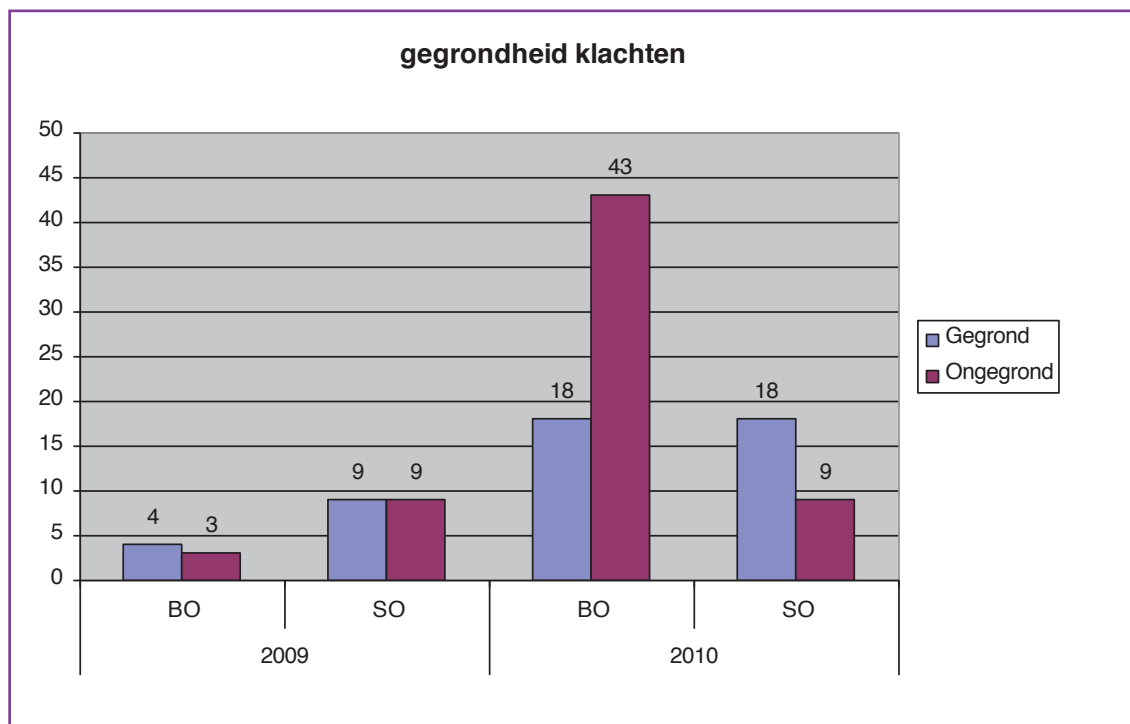
II.5 Ontvankelijkheid van de klachten

	2009		2010	
	BO	SO	BO	SO
Ontvankelijk	7	18	61	27
Onontvankelijk	2	12	7	6
Ingetrokken	4	17	20	14
Totaal	60		135	

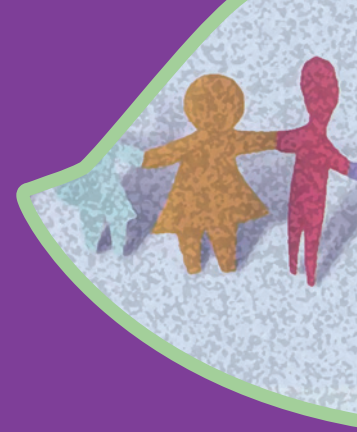

II.6 Gegrondheid van de klachten per onderwijsniveau

	2009		2010	
	B0	S0	B0	S0
Gegronnd	4	9	18	18
Ongegrond	3	9	43	9
Totaal	25		88	

Deel III **Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten**

In dit deel worden de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten thematisch besproken, geduid en becommentarieerd. Hierbij wordt artikelsgewijs het GOK-decreet gevolgd, wat de overzichtelijkheid van de analyse bevordert.

III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

Artikel V.1,§1 van het decreet bepaalt: [*“Ouders en andere belanghebbenden kunnen binnen een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van een weigering een schriftelijke klacht indienen bij de Commissie. Klachten die na de termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk.”*] en artikel V.2,§2 vult dit als volgt aan: [*“...De bemiddeling schort de termijn van 30 kalenderdagen, zoals bepaald in artikel V.1, § 1, op.”*].

III.1.1 Ratione temporis

In de werkingsjaren 2009 en 2010 werd telkens slechts één klacht (2009/58 van 23 november 2009 en 2010/128 van 9 november 2010) ingediend die niet ontvankelijk was als gevolg van het verstrijken van de termijn van 30 kalenderdagen na de vaststelling van de weigering. De Commissie was dan ook niet bevoegd om van die klachten kennis te nemen.

Tijdens de zitting van 25 maart 2009 ging de Commissie de ontvankelijkheid na van vijf klachten die waren ingediend op 12 (vier klachten) en op 18 (één klacht) maart 2009. De scholen waar de ouders hun dochter wilden inschrijven, werden allen telefonisch gecontacteerd door een CLB-medewerker. Aangezien de scholen voor de Commissie aannemelijk konden maken dat de ouders zich op geen enkel moment persoonlijk zijn komen aanbieden met een vraag tot inschrijving, zijn alle klachten onontvankelijk verklaard. De vaste adviespraktijk van de Commissie stelt dat een telefonische vraag tot inschrijving niet voldoet aan de vereisten van het GOK-decreet, aangezien de ondertekening van het inschrijvingsregister en de schriftelijke instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project van de school de persoonlijke aanwezigheid van de ouders vereisen. Wanneer er enkel telefonisch contact is, kan er dus geen weigeringsbeslissing worden aangewezen.

Tijdens de zitting van 22 september 2010 werden de zaken 2010/125 en 2010/126 eveneens onontvankelijk verklaard aangezien de verzoekende partij noch in de schriftelijke klacht noch ter zitting voldoende overtuigend aannemelijk maakte effectief op de school geweest te zijn met de vraag tot inschrijving of zich voldoende geïdentificeerd te hebben. Op die manier maakte de verzoekende partij het onmogelijk voor de verwerende partij om de weigering tot inschrijving te staven.

Bij één klacht (2009/46 van 24 augustus 2009) spraken de moeder en de school elkaar tegen over het feit of de moeder zich al dan niet persoonlijk op de school had aangeboden met een formele

vraag tot inschrijving. Er kon dus niet met zekerheid worden afgeleid of de moeder effectief aanwezig was geweest om haar zoon in te schrijven. De Commissie heeft geoordeeld dat uit twijfel geen positieve rechtsgronden voor de klager kunnen worden getrokken. De klacht was wel ontvankelijk, maar ongegrond. De Commissie heeft wel geadviseerd om een onbetwiste formele vraag tot inschrijving te richten aan de inrichtende macht.

III.1.2 Ratione materiae

Vijf klachten (2009/07 van 5 januari 2009, 2009/37 van 25 juni 2009, 2009/57 van 6 november 2009, 2010/03 van 26 februari 2010 en 2010/102 van 12 mei 2010) waren niet gericht tegen een beslissing houdende weigering tot inschrijving van een leerling in het leerplichtonderwijs, maar tegen de beslissing om de leerling definitief uit te sluiten. Deze klachten zijn onontvankelijk, daar de Commissie niet bevoegd is om kennis te nemen van en uitspraak te doen over dergelijke klachten.

Bij een andere klacht (2010/121bis van 12 oktober 2010) stond een eerdere tuchtbeslissing waar tegen een gerechtelijke procedure liep ter discussie. De Commissie vermeldde duidelijk dat zij zich niet uitspreekt over de gegrondheid van de tuchtzaak die aangekaart is in de klacht. Op die manier interfereert de beslissing van de Commissie niet met de lopende gerechtelijke procedures noch met een eventuele uitkomst ervan.

In dezelfde lijn lag een klacht (2009/10 van 4 februari 2009) die gericht was tegen het orde- en tuchtbeleid van een school. De ouders waren van mening dat de school niet volgens het schoolreglement reageerden om het pestgedrag ten aanzien van hun kind aan te pakken. Gezien ook deze klacht niet gericht was tegen een beslissing houdende de weigering tot inschrijving van de leerling in de school, was ze evenmin ontvankelijk. Hetzelfde geldt voor een klacht (2009/45 van 13 juli 2009) gericht tegen de beslissing van de klassenraad om de leerling zijn jaar te laten overdoen.

Evenzo was een klacht (2009/08 van 2 januari 2009) niet gericht tegen een beslissing houdende weigering tot inschrijving van een leerling in het leerplichtonderwijs, maar tegen de intrekking van een gerealiseerde inschrijving. Volgens een vaste adviespraktijk acht de Commissie inzake Leerlingenrechten zich hiervoor niet bevoegd. Eens het subjectief recht op onderwijs door een effectieve inschrijving is gerealiseerd, moet de miskenning van dat recht ingevolge een intrekingsbesluit van het instellingsbestuur, hetzij in het raam van een subjectief contentieux bij de hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht worden aangekaart, hetzij voor het officieel onderwijs in het kader van het objectief contentieux bij verzoek tot vernietiging bij de Raad van State worden aangevochten. In beide gevallen kan, en zal, de onderwijsgebruiker gebruik maken van een kort gedingprocedure.

Bij twee andere klachten (2009/09 van 2 februari 2009 en 2010/40bis van 12 mei 2010) handhaafden de ouders de klacht tegen de school, ook al was hun kind op dat moment reeds ingeschreven in een andere school. Daar er in beide gevallen niet langer sprake was van een wens tot inschrijving in de betreffende school en de ouders dus geen aangehouden belang konden aantonen, heeft de Commissie geoordeeld dat de klacht niet ontvankelijk was.

III.1.3 Ratione personae

Twee klachten (2009/35 van 19 mei 2009, 2009/43 van 2 juli 2009) werden, ofschoon de leerlingen in kwestie meerderjarig waren, ingesteld door de ouders van de leerlingen. Aangezien de leerlingen persoonlijk op de zitting aanwezig waren en uitdrukkelijk de klacht van hun ouders tot die van henzelf maakten, werden deze klachten ontvankelijk verklaard. De uitspraak was in navolging van de adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten die stelt dat meerderjarige leerlingen hetzij zelf een klacht moeten indienen, hetzij schriftelijk of door persoonlijke aanwezigheid op de zitting de klacht tot die van henzelf te maken.

Minderjarigen zijn niet rechtsbekwaam om een klacht in te stellen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten. Een klacht (2009/58 van 23 november 2009) die door een minderjarige werd ingediend, was dan ook onontvankelijk gezien de ouders niet aanwezig waren op de zitting om de klacht van de leerling tot de hunne te maken.

III.2 Recht op inschrijving

III.2.1 Regelgeving

Artikel III.1,§1, en §2, van het GOK-decreet omschrijft het beginsel van recht op inschrijving als volgt:

["Elke leerling heeft recht op inschrijving in de school of vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders.. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bij de keuze van vestigingsplaats wordt rekening gehouden met het aanwezige onderwijsaanbod. Voorafgaand aan een eerste inschrijving stelt de inrichtende macht de ouders en de leerling in kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Het pedagogisch project en het schoolreglement eerbiedigen de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder. De inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement."].

De schoolkeuze ligt in handen van de ouders. In zaak 2010/121bis van 12 oktober 2010 stelde de Commissie dat het uitsluitend aan de ouder, en niet het schoolbestuur, toekomt te oordelen in welke mate zij haar kind wenst in te schrijven in de school van haar keuze, ook al houdt dit in dat de leerling in een andere opleiding moet starten dan diegene die hij op dit moment volgt. Dit blijft ook het geval indien de leerling reeds tevoren ingeschreven is in een andere onderwijsinstelling.

Uiteraard moeten de ouders nog altijd het ouderlijk gezag over de leerling uitoefenen. In twee gevallen (2009/38 en 2009/39 van 2 juli 2009) werd de vraag tot inschrijving weliswaar gesteld door de biologische vader, maar die had het kind niet erkend. Wanneer de vraag tot inschrijving wordt gesteld door iemand die geen wettige vertegenwoordiger van het kind is, moet de school de inschrijving dan ook weigeren.

III.2.2 Instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project

Zoals hierboven reeds is beschreven (zie pagina 17), moeten de ouders van een leerling zich op school aanbieden om te kunnen spreken van een formele vraag tot inschrijving. Tijdens het werkingsjaar 2009 en 2010 werd de Commissie echter geconfronteerd met een aantal klachten waarbij gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de inschrijving leidden tot een weigering van de inschrijving.

Zo was er een vader (2009/49 van 27 augustus 2009) die weigerde de directeur van de school de hand te schudden omdat zij een vrouw is. De school besloot hierop de inschrijving van de leerling te weigeren omdat zij enerzijds van oordeel was dat de opvattingen en de houding van de vader in strijd waren met het pedagogisch project van de school, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de Belgische wetgeving inzake gelijkheid tussen man en vrouw, anderzijds, omdat zij meende dat een hechte samenwerking en een vlotte communicatie met de ouders op die manier niet mogelijk zou zijn. De Commissie heeft geoordeeld dat de klacht van de vader tegen deze weigering gegrond was; het komt immers niet aan de directie toe om zelf een inschatting te maken of een leerling al dan niet aan het pedagogisch project van de school zal kunnen voldoen. Die inschatting kan dan ook niet als bijkomende toelatingsvoorwaarde worden gehanteerd.

In twee gevallen (2009/51 van 3 september 2009, 2009/52 van 8 september 2009) werd de inschrijving van een meerderjarige leerling geweigerd omwille van twee redenen, met name de andere mogelijkheden die een meerderjarige heeft om zijn recht op onderwijs uit te oefenen en zijn problematische houding tijdens de inschrijving. De Commissie heeft geoordeeld dat in beide gevallen het gedrag van de leerling tijdens de vraag tot inschrijving onbetamelijk was en niet van die aard om een relatie met de school tot stand te brengen; de Commissie is bijgevolg van oordeel dat de loutere fysieke aanwezigheid op de school niet voldoende is om te spreken van een formele vraag tot inschrijving. Bovendien werd het recht op onderwijs door de weigering van de leerling niet in het gedrang gebracht. Op grond van die elementen heeft de Commissie beide klachten ongegrond verklaard.

In het werkingsjaar 2010 werd de commissie geconfronteerd met drie klachten (2010/112 van 16 juni 2010, 2010/123 bis van 12 oktober 2010 en 2010/127 van 9 november 2010) waarbij de ouders ter zitting aannemelijk konden maken dat zij het nodige hadden gedaan om zich aan te bieden in de school met de vraag tot inschrijving van hun kind, maar waarbij de school geen gevolg gaf aan de formele vraag tot inschrijving. Bij klachten 2010/112 en 2010/127 kregen de ouders niet de kans om zich akkoord te verklaren met het pedagogisch project en het schoolreglement; derhalve werd de inschrijving evenmin vermeld op het inschrijvingsregister. Bij klacht 2010/123bis gebeurde dit pas 3 dagen nadat de formele vraag tot inschrijving gesteld werd; dit is in strijd met de chronologie van het inschrijvingsregister zoals bepaald in het GOK-decreet.

De Commissie inzake Leerlingenrechten is van mening dat de procedure voor de weigering tot inschrijving duidelijk in het GOK-decreet wordt beschreven om de rechtszekerheid van zowel degene die de inschrijving vraagt als van de onderwijsverstrekker te verhogen. Daarom vindt de Commissie het belangrijk om de procedure, die als beschermende maatregel geldt ten aanzien van beide partijen, strikt aan te houden.

III.2.3 Voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling

Artikel III.2 van het GOK-decreet beschrijft de voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling als volgt:

["Elke leerling die tot dezelfde leefeenheid behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle leerlingen, een recht op inschrijving in de betrokken school (of de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen). De inrichtende macht bepaalt het tijdstip waarop of de periode waarbinnen men het recht kan doen gelden."].

In één geval (2009/14 van 18 maart 2009) gaf de school aan de ouders foutieve informatie over de voorrang voor broers en zussen. Toen de ouders hun kind tijdens de voorrangperiode voor broers en zussen wilden inschrijven in de school waar hun andere kinderen reeds school liepen, ging de school niet in op de vraag tot inschrijving met als reden dat de voorrangperiode enkel gold voor kinderen geboren in het jaar 2007. De ouders werden door de school doorverwezen naar de reguliere inschrijvingsperiode in maart. Het recht op voorrang bij inschrijving aan kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren, kan door de school niet worden beperkt tot een bepaalde groep van broers en zussen. De foutieve informatie van de school kan er evenmin toe leiden dat de subjectieve rechten van de ouders worden beknot. Dit betekent dat de vraag tot inschrijving behandeld moet worden op het moment dat die gesteld wordt.

III.2.4 Experimentele aanmeldingsprocedure

Tijdens de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 konden schoolbesturen en inrichtende machten voor de inschrijvingen beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure; die mogelijkheid bestaat echter enkel indien een dergelijke procedure bij een dubbele meerderheid door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren is goedgekeurd.

In een school kunnen nieuwe leerlingen voor het tweede tot het zevende jaar zich vanaf de open-deurdagen in maart aanmelden. Zij worden op dat moment opgenomen in het aanmeldingsregister. Begin juli nodigt de school die leerlingen met hun ouders uit om de inschrijving definitief te maken. Op dat moment wordt een leerling echter geweigerd wegens capaciteitsproblemen (2009/41 van 8 juli 2009). Hoewel de voorgeschreven procedure tot vaststelling van de capaciteitsnorm, alsook het bereiken hiervan correct is verlopen, heeft de Commissie geoordeeld dat de klacht gegrond was omdat er niet voldaan was aan de voorwaarden van het GOK-decreet om te werken met een aanmeldingsprocedure.

Naar aanleiding van de experimentele aanmeldingsprocedure werden in 2010 heel wat klachten ingesteld. Die klachten worden besproken in hoofdstuk IV.

III.3 Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden

Artikel III.7 van het GOK-decreet bepaalt : [*“Een inrichtende macht weigert de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de inrichtende macht om een leerling als vrije leerling in de zin van artikel 48, 2° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II te beschouwen.*

Een inschrijving in de loop van het voorafgaande schooljaar is mogelijk onder de opschortende voorwaarde dat de onderwijszoekende op de dag van de effectieve instap aan de toelatingsvoorwaarden voldoet.”].

Twee klachten (2009/31 van 13 mei 2009, 2009/34 van 13 mei 2009) betroffen de weigering van een leerling die niet voldeed aan de toelatingsvoorwaarden in het secundair onderwijs. Bijgevolg was er geen sprake van een regelmatige vraag tot inschrijving en was de klacht ongegrond.

Leerlingen die willen veranderen van studierichting in het eerste leerjaar van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs kunnen volgens artikel 11, §2, van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs van 19 juli 2002 slechts tot en met 15 januari als regelmatige leerlingen worden toegelaten. Artikel 33 van hetzelfde besluit stelt dat de toelatingsklassenraad in uitzonderlijke gevallen kan afwijken van die uiterste overgangsdatum. Een klacht (2009/16 van 12 maart 2009) had betrekking op de weigering van inschrijving van een leerling in het eerste leerjaar van de tweede graad van het beroepssecundair onderwijs die wenste te veranderen van studierichting op 12 februari 2009. De Commissie heeft geoordeeld dat er van een uitzonderlijke situatie sprake was en de school na het samenroepen van een toelatingsklassenraad ten minste een uitdrukkelijke beslissing had moeten nemen.

De Commissie nam dezelfde beslissing bij de klacht 2010/21 van 10 maart 2010 waar zich een gelijkaardig geval voordeed. De leerling wilde veranderen van beroepenveld of combinatie van twee beroepenvelden in het beroepsvoorbereidend leerjaar. Het is volgens artikel 9, §2, van het voormelde Organisatiebesluit slechts tot en met 15 januari mogelijk om als regelmatige leerling te worden toegelaten in dit geval. De leerling in dit concrete geval wilde op 24 februari 2010 nog van studierichting veranderen. Ook hier stelde de Commissie vast dat de betrokken onderwijsinstelling geen toelatingsklassenraad organiseerde om het uitzonderlijk karakter van voorkomend geval te onderzoeken. De Commissie oordeelde bijgevolg eveneens dat de school naar aanleiding

van de aangehouden vraag tot inschrijving een toelatingsklassenraad had moeten samenroepen zodat een uitdrukkelijke beslissing kon worden genomen.

Een school achtte een leerling op grond van eerdere ervaringen niet geschikt voor de studierichting waarin die zich wilde inschrijven (2009/53 van 10 september 2009). Om die reden weigerde de school de leerling in te schrijven, ook al was hij nooit definitief uit de school uitgesloten. Voor de studierichting in kwestie geldt als bijzondere toelatingsvoorwaarde dat de leerling met goed gevolg een door SELOR afgenomen en geattesteerd psychotechnisch onderzoek moet ondergaan. Aangezien de school de leerling reeds had geweigerd vooraleer hij aan dit onderzoek kon deelnemen, heeft de Commissie geoordeeld dat de klacht gegrond was. De leerling had immers toegang tot het onderzoek moeten krijgen zodat hij de kans kreeg om te voldoen aan de toelatingsvoorwaarden.

Een inrichtende macht kan, naast de toelatingsvoorwaarden bepaald in het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het secundair onderwijs, geen bijkomende toelatingscriteria uitvaardigen op grond waarvan een inschrijving van een leerling zou kunnen worden geweigerd. De Commissie werd tijdens werkjaren 2009 en 2010 geconfronteerd met enkele klachten waarbij scholen zich op dergelijke bijkomende criteria steunden om de inschrijving te weigeren. De bespreking van de betrokken klachten is in volgend punt opgenomen.

III.4 Redenen van weigering

De artikelen III.8 en III.9 van het GOK-decreet vermelden de redenen om de inschrijving van een leerling te weigeren, met name:

[“1. Een inrichtende macht kan elke bijkomende inschrijving weigeren wanneer omwille van materiele omstandigheden de capaciteit overschreden wordt. De inrichtende macht bepaalt autonoom tot op welk niveau ze de bepaalde weigeringsgrond wil toepassen”;

2. Een inrichtende macht kan de inschrijving weigeren in een school waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten”;

3. Een inrichtende macht van een school voor gewoon secundair onderwijs waarvan de draagkracht onder druk staat kan slechts na overleg en goedkeuring binnen het lokaal overlegplatform de inschrijving weigeren van een leerling die omwille van een definitieve uitsluiting in de loop van het schooljaar van school verandert. Deze weigering moet gebaseerd zijn op en conform zijn aan vooraf door het lokaal overlegplatform bepaalde criteria”].

Een weigering gesteund op louter pedagogische motieven vormt geen afdoende motivering tot weigering van een leerling volgens het decreet. Bij de behandeling van een klacht (2009/21 van 28 april 2009) had de school een negatief advies gegeven over de gekozen studierichting en op grond daarvan de leerling niet ingeschreven. Een inrichtende macht mag haar inschatting of een leerling al dan niet zal voldoen aan het programma van een opleiding niet hanteren als bijkomende toelatingsvoorwaarde. Bovendien ontbrak in casu elke schriftelijke motivering van de weigeringsbeslissing, wat met een niet-gemotiveerde weigering moet worden gelijkgesteld.

Bij de behandeling van een zaak (2009/43 van 2 juli 2009) werd de Commissie geconfronteerd met een inschrijving die werd geweigerd omdat de leerling tijdens het voorgaande schooljaar niet had deelgenomen aan de Geïntegreerde Werkperiode; de klacht werd gegrond bevonden. In een andere zaak werd een leerling geweigerd omdat de klassenraad op het einde van het voorgaande schooljaar beslist had dat het traject van de leerling in het onderwijs afgelopen was. Toen de leerling zich voor het volgende schooljaar wilde inschrijven, werd dit hierom geweigerd. Deze klacht is door de Commissie gegrond bevonden aangezien de leerling aan de decretale toelatingsvoorwaarden voldeed.

Een school weigerde de inschrijving van een leerling met een ernstige motorische aandoening voor een kunstrichting (2010/113 van 16 juni 2010). De school stelde bijkomende voorwaarden zoals een attest van een kinesist waarin verklaard wordt dat de persoon in kwestie over de juiste vaardigheden beschikt en een attest van de oogarts. Bovendien oordeelde de school dat er vanuit een rolstoel niet kan gewerkt worden en dat bepaalde ziektes heel serieuze tekortkomingen vormen die praktisch nooit een bevredigend resultaat leveren in de praktijk. De klacht werd door de commissie gegrond bevonden daar de inrichtende macht zich op die bijkomende criteria steunde en bovendien nooit de procedure voor weigering wegens draagkrachtvereiste had gevolgd.

Drie scholen weigerden de inschrijving van een hoogbegaafde leerling met kernautisme in het tweede leerjaar van de eerste graad Grieks-Latijn (2010/114 en 2010/115 van 28 juni 2010; 2010/130bis van 11 januari 2011). In zaak 2010/114 vroeg de school vooraleer over te gaan tot inschrijving onder ontbindende voorwaarde naar enkele attesten en schoolrapporten en een schriftelijke weergave van zijn ondersteuningsnoden op het vlak van leergebieden en sociaal functioneren. In de zaken 2010/115 en 2010/130bis oordeelde de school onmiddellijk, zonder over te gaan tot een inschrijving onder ontbindende voorwaarde, respectievelijk dat het karakter van de leerling ervoor zal zorgen dat de aanpassing aan de werking van de school een te zware opgave vormt voor de leerling en dat de speciale onderwijsbehoeften de draagkracht van de school overstijgen. De leerling werd in beide scholen onmiddellijk geweigerd op grond van pedagogische motieven zonder dat de school de juiste procedure voor weigering wegens draagkracht volgde. Om die reden oordeelde de commissie dat de klachten gegrond waren.

Een leerling met een oriënteringsattest voor het buitengewoon lager onder onderwijs type 3 wil inschrijven in een school voor gewoon basisonderwijs (2010/122 van 22 september 2010). De leerling moet enkele weken na de vraag tot inschrijving evenwel niveautoetsen afleggen. Nadien deelt de school mee dat ze de inschrijving van de leerling weigert. De Commissie oordeelde ook hier dat de leerling bij de initiële vraag tot inschrijving onder ontbindende voorwaarde moest worden ingeschreven, waarna de school de juiste procedure voor de weigering omwille van draagkrachtvereiste had moeten volgen. De beslissing van de Commissie luidde ook in dit geval dat de klacht gegrond was.

III.4.1 Materiële omstandigheden die volgens het schoolbestuur of de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen

De maximumcapaciteit moet steeds worden beoordeeld op het moment van de vraag tot inschrijving.

De Commissie inzake Leerlingenrechten oordeelt niet over de maximumcapaciteit die door de school wordt vastgelegd; dit behoort tot de vrijheid van onderwijs(inrichting) en de autonomie en beleidsvrijheid van de school. De Commissie gaat wel na of de vooropgestelde norm consequent gehanteerd wordt bij de inschrijvingen op de school en of het hanteren van een maximumcapaciteit deel uitmaakt van de gangbare bestuurspraktijken van het schoolbestuur of de inrichtende macht. Ofwel moet er een uitdrukkelijke beslissing voorhanden zijn waarin de norm door de inrichtende macht of het schoolbestuur wordt vastgesteld, ofwel moet de inrichtende macht of het schoolbestuur, bij ontstentenis van een geformaliseerde beslissing, aantonen dat zij zich steunt op een praktijk die doorheen de jaren steeds consequent werd toegepast.

De eventuele beslissing met betrekking tot het vastleggen van de norm moet door de inrichtende macht of het schoolbestuur worden genomen, tenzij in de organieke statuten wordt bepaald dat de inrichtende macht of het schoolbestuur afstand doet van die bevoegdheid ten voordele van de directeur van de school. Uiteraard kan de uitvoeringsbevoegdheid om concreet de volverklaring te doen, wel aan de directeur worden gedelegeerd.

Bij een klacht (2009/04 van 19 januari 2009) wordt de Commissie geconfronteerd met de situatie waarbij, op het moment dat de vraag tot inschrijving wordt gesteld, de school noch de studierichting volzet verklaard was en waar evenmin een dergelijke volverklaring aan het betrokken LOP was overgemaakt. Bij de vraag tot inschrijving wordt de klas echter vol verklaard. Aangezien, enerzijds, de norm vooraf niet door het schoolbestuur was vastgelegd en, anderzijds, er twaalf dagen verstreken waren sinds de inschrijving van de vorige leerling waardoor de redelijke termijn voor de betekening van de beslissing betreffende de volverklaring was overschreden, heeft het schoolbestuur de indruk gewekt de beslissing tot volverklaring "ad hoc" te hebben genomen.

In twee gevallen (2009/32 en 2009/33, beide uitspraken van 13 mei 2009) kon de school aantonen dat zij de volverklaring van vestigingsplaats, onderwijsvorm en administratieve groep aan het LOP had meegedeeld. De maximumcapaciteit was op het moment van de vraag tot inschrijving bereikt en de klachten waren derhalve ongegrond.

Bij een klacht (2009/05 van 28 januari 2009) werd de maximumcapaciteit weliswaar vooraf vastgelegd, maar werd die niet op regelmatige wijze bereikt. Twee leerlingen waren voor het schooljaar 2008-2009 wegens plaatsgebrek in de school ingeschreven in een andere vestigingsplaats onder de belofte dat die leerlingen voor het schooljaar 2009-2010 zouden transfereren naar de school van hun oorspronkelijke keuze. Beide leerlingen waren voor het schooljaar 2009-2010 als eerste op de inschrijvingslijst opgenomen, evenwel zonder handtekening van de ouders. Aangezien het GOK-decreet het inschrijvingsrecht van leerlingen in de vestigingsplaats van zijn keuze garandeert, betekent dit dat een inschrijving geen rechten creëert in een andere dan de gekozen vestigingsplaats. Om over te stappen van de ene naar de andere vestigingsplaats moet er een nieuwe inschrijving gebeuren. Het honoreren van die kwestieuze schoolpraktijk zou immers betekenen dat er een nieuwe voorrangscategorie wordt gecreëerd. Ook in klacht 2010-05bis werd door de school een bijkomende voorrangscategorie gecreëerd. De school verleende voorrang aan leerlingen uit de eigen basisschool. De commissie was van oordeel dat de school met deze handelswijze de regels van het GOK-decreet miskent.

Bij een andere klacht (2009/42 van 13 juli 2009) kon de school wel aantonen dat de maximumcapaciteit op regelmatige manier was bereikt. Deze klacht was dan ook ongegrond.

Bij de klacht 2010/109 van 16 juni 2010 legde de school de maximumcapaciteit voor de kleuterklas vast op 26 leerlingen voor het geboortjaar 2008. De Commissie oordeelde dat dit een correcte werkwijze was daar de decreetgever de organisatie van de inschrijvingen per geboortjaar mogelijk heeft gemaakt. Bovendien paste de school de genomen beslissing consequent toe waardoor de commissie de klacht ongegrond achtte.

III.4.2 Inschrijving onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht

Artikel III.10, §2, van het GOK-decreet bepaalt: [*“Leerlingen die blijkens een inschrijvingsverslag georiënteerd worden naar een type van buitengewoon onderwijs, type 8 uitgezonderd, worden door een schoolbestuur of inrichtende macht van een school voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs ingeschreven, [[onder de ontbindende voorwaarde]]² van de vaststelling van onvoldoende draagkracht in de school om tegemoet te komen aan de noden op het vlak van onderwijs, therapie en verzorging van de betreffende leerling.”*].

In drie zaken (2009/56 van 5 november 2009, 2010/116 van 28 juni 2010 en 2010/118 van 27 augustus 2010) heeft de verwerende partij zich voor de weigering van een leerling op de speciale onderwijsnoden van de leerling gesteund. Een weigering op grond hiervan vereist dat de procedure bedoeld in artikel III.10, §3 van het GOK-decreet consequent en strikt gevolgd wordt. De school kon echter geen documenten voorleggen waaruit bleek dat de leerling georiënteerd was naar het buitengewoon onderwijs, noch dat de door de decreetgever voorgeschreven procedure werd gevolgd. De weigering was dan ook onterecht.

Bij een klacht (2009/21 van 28 april 2009) wees de verwerende partij in de verdediging naar het feit dat de leerling een inschrijvingsattest voor buitengewoon onderwijs had en het dus juridisch mogelijk was om deze leerling in te schrijven onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht. De Commissie heeft evenwel geoordeeld dat de weigering in dit geval niet kon worden gegrond op de draagkrachtvereiste, aangezien de verwerende partij op geen enkele wijze kon aantonen dat zij de decretaal vastgelegde procedure had gevolgd om vast te stellen of zij draagkracht kon invoeren als weigeringsgrond. Ook in werkingjaar 2010 volgden enkele scholen de procedure voor een weigering van een leerlingen met speciale noden niet (zie bespreking van zaak 2010/113 en 2010/130bis in punt III.4 Redenen van weigering op pagina 21).

III.4.3 De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten

Artikel III.3 2° van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I bepaalt dat *“een inrichtende macht de inschrijving in een school kan weigeren waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten”*.

Bij toepassing van de aangehaalde weigeringsgrond is een definitieve uitsluiting van een leerling uit een school tijdens het schooljaar 2009-2010 een geldige reden om de vraag tot inschrijving van 20 september 2010 van deze leerling te weigeren voor het schooljaar 2010-11 (2010/119bis van 22 september 2010).

De Commissie inzake Leerlingenrechten verwacht dat de inrichtende macht een kopie van de formele tuchtbeslissing tot uitsluiting kan overleggen, i.e. genomen conform de geldende regelgeving, alsmede een kopie van het afgiftebewijs van de aangetekende zending waarmee het proces verbaal aan de ouders werd betekend (2010/119 bis van 22 september 2010).

Het decreet bepaalt dat de weigering tot inschrijving wegens een definitieve uitsluiting in een andere school enkel kan in het kader van artikel III.9 §2 van het GOK-decreet in zoverre dit afgesproken is in het lokaal overlegplatform. In alle andere gevallen moet de definitieve uitsluiting zijn gebeurd in dezelfde school, als die waaraan de vraag tot inschrijving gericht wordt. De reden van definitieve uitsluiting uit een andere school kan in die gevallen geen enkele rol spelen in de beoordeling van een vraag tot inschrijving (2010/118 van 27 augustus 2010).

III.4.4 Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode

Schoolbesturen moeten volgens de richtlijnen inzake behoorlijk bestuur duidelijk communiceren over de verschillende inschrijvingsperiodes voor de verschillende categorieën leerlingen.

Een moeder die contact opnam met de school met de vraag tot inschrijving, kreeg te horen dat zij tijdens de eerste week van juli verwittigd zou worden of de inschrijving al of niet kon doorgaan. Tijdens die week was zij echter met verlof waardoor zij zich pas eind augustus op de school met de vraag tot inschrijving aanbood. De vraag tot inschrijving werd geweigerd wegens het inmiddels bereiken van de maximumcapaciteit. De procedure tot vaststelling van de capaciteitsnorm was wel correct verlopen, maar toch achtte de Commissie de klacht (2009/50 van 31 augustus 2009) gegrond. De periode van inschrijving was met name niet op een behoorlijke wijze kenbaar gemaakt aan de ouders aangezien zij enkel op uitdrukkelijke vraag informatie konden verkrijgen over de inschrijvingsperiode voor het tweede tot en met het zesde studiejaar. Een dergelijke handelwijze stemt niet overeen met de richtlijnen inzake behoorlijk bestuur. Bovendien had de school op meerdere momenten ten onrechte de verwachting gewekt dat de leerling in de school was ingeschreven, waardoor de moeder ondertussen geen stappen had ondernomen om haar kind in een andere school in te schrijven.

In de zaak 2010/40bis van 12 mei 2010 werd ten onrechte de indruk gewekt dat de leerling kon worden ingeschreven. Er was een plaats vrijgekomen in OV 1, maar op het moment dat de moeder wilde inschrijven was de plaats reeds ingenomen. De verzoekende partij gaf echter ter zitting te kennen dat ze haar zoon niet meer wenste in te schrijven in de school. De Commissie besliste bijgevolg dat de klacht niet ontvankelijk is.

III.5 Motivering

III.5.1 Formeel: de betekening van de weigeringsbeslissing

Vooreerst schrijft artikel III.13, eerste lid, van het GOK-decreet voor: [*“Een inrichtende macht die een leerling weigert, deelt haar beslissing binnen een termijn van vier kalenderdagen bij aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs mee aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform.”*].

Ondanks de decretale verplichting hiertoe, moet ook in de werkingsjaren 2009 en 2010 nog altijd worden vastgesteld dat scholen niet steeds een schriftelijk weigeringsdocument bezorgen aan de ouders en het LOP (2009/14 van 18 maart 2009, 2009/16 van 12 maart 2009, 2010/06-21-75-76-77-113-115-122-124, enz.). Het behoort inmiddels tot een vaste adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten om bij de beoordeling van de gegrondheid van de klacht (voor de ontvankelijkheid zie III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften) de ontstentenis van een weigeringsbeslissing, hetzij onmiddellijk bij de vraag tot inschrijving uitgereikt, hetzij binnen een termijn van vier dagen na de vraag tot inschrijving verzonden, op te vatten als een niet gemotiveerde weigering en de klacht bijgevolg als gegrond te beoordelen (in dezelfde zin 2009/53 van 10 september 2009).

In de zaak 2010/121bis van 12 oktober 2010 stelde de verwerende partij dat de termijn van vier dagen voor het afgeven van een weigeringsdocument niet van decisief belang zou zijn omdat het om een termijn van orde gaat waardoor de overschrijding van die termijn geen juridische gevolgen zou hebben. De commissie is echter van mening dat het onredelijk zou zijn dat dit slechts een termijn van orde betreft omdat een weigering op een substantiële wijze het principiële inschrijvingsrecht dat het GOK-decreet instelt, raakt en op die wijze het recht op onderwijs miskent. De termijn als termijn van orde kwalificeren staat in die zin haaks op de doelstelling, de geest en de retroacten van het GOK-decreet. Daarom stelt de commissie dat de termijn van vier kalenderdagen om de weigeringsbeslissing mee te delen als een termijn van verval moet worden beschouwd vanwege het belang van de vlugge kennisgeving van de inhoud en motieven die de weigering schragen in het licht van het recht op onderwijs, alsmede de ouders in staat te stellen zo snel als mogelijk hun rechten alsnog in een andere instelling te doen gelden.

Eén school meende dat ze geen weigeringsdocument moest uitreiken omdat ze de leerling wel wilde inschrijven in een andere studierichting dan de gekozen studierichting. De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft de school in deze niet gevolgd en gesteld dat de school verplicht was een weigeringsdocument af te geven. De weigering stemde in hoofde van de Commissie dan ook overeen met een niet-gemotiveerde weigering.

Een weigeringsbeslissing uitgaand van een officieel schoolbestuur of inrichtende macht, moet als bestuurlijke rechtshandeling eveneens op grond van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (schriftelijk) in het overhandigde of betekende weigeringsdocument worden gemotiveerd.

III.5.2 Inhoudelijk: de afdoende motivering

Artikel III.13 van het decreet legt verder een formele motiveringsverplichting op en schrijft de modaliteiten voor die na te leven zijn door de inrichtende macht of een schoolbestuur bij een weigering: [*“De motivering bevat zowel de feitelijke als de juridische grond van de beslissing tot weigering en bevat de melding dat de ouders voor informatie of bemiddeling een beroep kunnen doen op het lokaal overlegplatform of klacht kunnen indienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten.”*].

De motivering moet uiteraard afdoend en draagkrachtig - i.e. correct - zijn. Onder geen beding mogen door de gebrekkige verdediging van de verwerende partij de rechten op onderwijs van de verzoekende partij op enige wijze in het gedrang worden gebracht. Nog te veel scholen motiveren een weigeringsbesluit dubbelzinnig; zij steunen hierbij hun weigeringsbeslissing op meerdere uitzonderingsgronden die tegenstrijdig zijn, bijvoorbeeld een capaciteitsprobleem, enerzijds, en pedagogische redenen, anderzijds. In dit hypothetisch voorbeeld kan geen sprake zijn van een “en” motivering maar van een “of” motivering; of de school heeft voor een klas de maximumcapaciteit bereikt - en kan de leerling niet worden ingeschreven -, of de leerling wordt geweigerd om de andere reden maar dit impliceert dan dat de maximumcapaciteit nog niet is bereikt. De beide redenen samen inroepen, doet twijfel over de juistheid van de capaciteitsnorm rijzen.

III.5.3 Motivering van de weigering middels een verweer op de Commissiezitting

Gedurende het werkingsjaar 2009 werd de Commissie inzake Leerlingenrechten geconfronteerd met de (te) frequente afwezigheid van een vertegenwoordiger van het schoolbestuur of de school zelf op de zitting. In vier gevallen werd ook geen schriftelijk verweer door de school ingediend tegen de klacht. De Commissie kan in dergelijke gevallen niet anders dan, bij ontstentenis van het aanbrengen door de school van andere feiten zoals door de klager geschetst of het inroepen en toelichten van de weigeringsgrond, bijkomende onderzoeksmaatregelen treffen of het door de verzoekende partij geschetste feitenrelaas als juist aannemen. De Commissie handelt hier zoals in een rechtspleging voor de Raad van State.

In 2010 was de vertegenwoordiging van de verwerende partij zowel ter zitting als door middel van een ingediend verweerschrift aanzienlijk beter. Gedeeltelijk kan dit worden toegeschreven aan, enerzijds, een aantal klachten tegen dezelfde school in het raam van de experimentele aanmeldingsprocedure en, anderzijds, door het gegeven dat in het voormelde werkingsjaar inzonderheid in de LOP's van Antwerpen en Brussel ingevolge die experimentele aanmeldingsprocedure de toewijzing centraal geschiedde en de scholen zich naar de centrale rangschikking schikten. Hun verdediging nam dan ook vaak de vorm aan van een verwijzing naar de “beslissing” van het LOP of het door het LOP daartoe opgericht beslissingsorgaan.

Deel IV Bespreking van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de experimentele aanmeldingsprocedures

In dit deel worden apart de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten besproken inzake klachten tegen een weigering tot inschrijving in een school die gelegen is in een regio waar voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2010-2011 met een experimentele aanmeldingsprocedure werd gewerkt.

Tijdens de werkingsjaren 2009 en 2010 voorzag artikel X.2 van het GOK-decreet voor schoolbesturen en inrichtende machten in de mogelijkheid om voor de inschrijvingen tijdens het schooljaar 2009-2010 en 2010-2011 beroep te doen op een experimentele aanmeldingsprocedure, indien deze procedure bij dubbele meerderheid is goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren.

Artikel X.2, inmiddels gewijzigd door Onderwijsdecreet XX van 9 juli 2010, bepaalde:

[“§ 1. Schoolbesturen en inrichtende machten kunnen voor de inschrijvingen tijdens het schooljaar 2009-2010 en 2010-2011 beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure, vermeld in § 2. De experimentele aanmeldingsprocedure is eerst uitvoerbaar indien zij bij een dubbele meerderheid goedgekeurd is door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren. De vereiste dubbele meerderheid is bereikt wanneer de goedkeuring verleend wordt door, enerzijds, ten minste de helft plus één van participanten, vermeld in artikel IV.3, § 1, 1° en 2°, en, anderzijds, ten minste de helft plus één van de overige participanten.

§ 2. De experimentele aanmeldingsprocedure omvat alle hiernavolgende elementen:

1° het schoolbestuur of de inrichtende macht stelt voorafgaand aan de aanmeldingstermijn, vermeld in 2°, ordeningscriteria vast. De ordeningscriteria worden bepaald op het niveau van de school of van de vestigingsplaats. De gekozen criteria dienen objectief gemotiveerd te worden en mogen niet leiden tot uitsluiting uit de rangorde. Geografische criteria kunnen enkel gehanteerd worden in het basisonderwijs;

2° het schoolbestuur of de inrichtende macht bepaalt een aanmeldingstermijn waarbinnen ouders de intentie tot inschrijving kenbaar kunnen maken;

3° de aanmeldingstermijn en de ordeningscriteria worden door middel van diverse communicatiekanalen bekendgemaakt aan de ouders;

4° de aangemelde leerlingen worden na afloop van de aanmeldingsperiode ambtshalve ingeschreven, rekening houdend met hun voorrangsgeregeling van afdeling 2, hoofdstuk III. ...”]

In 2009 was er slechts bij één klacht sprake van een aanmeldingsprocedure. Nieuwe leerlingen voor het tweede tot het zevende jaar konden zich in een school vanaf de opendeurdagen in maart aanmelden; zij werden dan opgenomen in een aanmeldingsregister. Begin juli nodigt de school die leerlingen met hun ouders uit om de inschrijving definitief te maken. Omdat de maximumcapaciteit van de school bereikt was, wordt de inschrijving van de leerling in de zaak 2009/41 van 25 augustus 2009 geweigerd. Hoewel de voorgeschreven procedure tot vaststelling van de capaciteitsnorm alsook het bereiken ervan correct is verlopen, heeft de Commissie geoordeeld dat de klacht toch gegrond was omdat er niet voldaan was aan de voorwaarden van het GOK-decreet om te werken met een aanmeldingsprocedure. De school maakte de facto gebruik van een aan-

meldingsperiode ofschoon de formele voorwaarden die in het GOK-decreet werden gesteld, niet vervuld waren.

In 2010 daarentegen werd de Commissie inzake Leerlingenrechten meermaals geconfronteerd met klachten tegen een weigering tot inschrijving die het resultaat was van een aanmeldingsprocedure. Alle klachten waren afkomstig uit vier stedelijke regio's (Brussel, Antwerpen, Leuven, Gent) waar de meeste scholen een gemeenschappelijke aanmeldingsprocedure hanteerden. Meestal betreft het steden die met capaciteitsproblemen te kampen hebben.

We bespreken deze klachten achtereenvolgens per regio.

In tegenstelling tot de hiervoor aangehaalde zaak 2009/41 stelde de Commissie in al de zaken voor het schooljaar 2010-11 wel vast dat de voorwaarden van het GOK-decreet om te werken met de door de school gehanteerde aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen waren vervuld.

Het verweer van de scholen beperkte zich in nagenoeg alle zaken tot de bevestiging dat de school de procedure zoals afgesproken binnen het LOP correct heeft gevolgd zonder daarbij zelf enige invloed te hebben gehad op de volgorde van de ingeschreven en geweigerde leerlingen. De scholen gelegen in Antwerpen werden op de zitting vaak vertegenwoordigd door een afgevaardigde namens de daar opgerichte disfunctiecommissie. Zowel in Brussel als in Antwerpen en Gent speelde het LOP een belangrijke rol in de aanmeldingsprocedure omdat de schoolbesturen en inrichtende machten een aantal taken delegeerden naar het LOP. De LOP-deskundige was dan ook steeds aanwezig op de zitting van de Commissie om toelichting te geven bij het verloop van de aanmeldingen en de toewijzing van de plaatsen.

IV.1 Brussel

IV.1.1 De aanmeldingsprocedure

Alle Nederlandstalige scholen in de regio doen voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2010-2011 beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze moeten aanmelden in een webapplicatie, meer bepaald een website.

De aanmeldingen voor een inschrijving voor het schooljaar 2010-2011 middels de webapplicatie gingen van start op 4 januari 2010 om 13 uur. Na het einde van de aanmeldingsperiode wordt een rangordening opgemaakt van alle aangemelde leerlingen op grond van de voorrangsregeling die wordt beschreven in artikel III.2 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die binnen het LOP werden goedgekeurd, dit laatste ingeval er meer kinderen zijn aangemeld dan er plaats voorhanden is. De ordeningscriteria in het basisonderwijs waren verschillend van die voor het (eerste jaar van het) secundair onderwijs. Zowel in het basis- als het secundair onderwijs was de maximalisatie van de eerste schoolkeuze het uitgangspunt; het systeem kijkt eerst naar de school die op de eerste plaats staat, pas in het geval dat er geen plaats meer open is in de eerste school van keuze, bekijkt het systeem de scho(o)l(en) van een lagere keuze.

Daarnaast ordenden basisscholen volgens eigen keuze eerst op grond van het aantal dagen in een erkend Nederlandstalig kinderdagverblijf en daarna op grond van de afstand tot de school of net omgekeerd. In het secundair onderwijs maakte het LOP de afspraak om vervolgens te ordenen op grond van het aantal maanden in een basisschool die verbonden is aan de secundaire school en op grond van het tijdstip van aanmelden.

Na het einde van de aanmeldingsperiode moeten, conform de afspraken gemaakt in het LOP, de ouders die een gunstige rangorde hebben verkregen voor hun kind daarna zelf in de betrokken school de effectieve inschrijving gaan realiseren; of een weigeringsdocument afhalen in het geval er geen gunstige rangorde werd bekomen voor een inschrijving.

IV.1.2 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

IV.1.2.1 Ratione materiae

De verzoekende partij stelt in de zaak 2010/18 van 10 maart 2010 expliciet geen concrete klacht te hebben tegen de weigering tot inschrijving in een school, maar wel tegen de manier van inschrijven voorgeschreven in de experimentele aanmeldingsprocedure die is goedgekeurd in het LOP. De Commissie verklaart zich onbevoegd om van een dergelijke klacht die niet tegen een beslissing houdende weigering tot inschrijving van een leerling in het leerplichtonderwijs maar wel tegen de experimentele aanmeldingsprocedure gericht is, kennis te nemen.

Ook in andere gevallen waar de klacht gericht was tegen de door het LOP goedgekeurde aanmeldingsprocedure voor inschrijvingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel en waar de verzoekende partij ofwel te laat was voor een aanmelding (2010/47 van 30 maart 2010) voor 2010-2011 ofwel geen melding maakt van een concrete beslissing van een school tot weigering van de leerling (2010/90 van 21 april 2010) wordt de klacht door de Commissie niet ontvankelijk verklaard.

Ter zitting verklaren de ouders van een leerling dat de klacht niet gericht is tegen een weigering tot inschrijving, maar tegen de annulatie van een feitelijke inschrijving. Nadat de inschrijving van hun zoon in de school van eerste keuze op grond van een gunstige ordening had plaatsgevonden, blijkt dat het kinderdagverblijf waar de leerling was ingeschreven slechts een door Kind&Gezin geattesteerd kinderdagverblijf is, maar dat dit overwegend Franstalig kinderdagverblijf niet erkend is door Kind&Gezin, waardoor de dagen inschrijving van de leerling aldaar niet in aanmerking genomen kunnen worden bij de ordening van de leerling. De klacht is in deze zaak gericht tegen de intrekking van een gerealiseerde inschrijving en de Commissie verklaart zich onbevoegd (2010/70 van 7 april 2010).

De Commissie inzake Leerlingenrechten is uitsluitend bevoegd om kennis te nemen van weigeringsbeslissingen inzake de inschrijving van leerlingen in het basis- en secundair onderwijs. In de zaak 2010/11 was de klacht, naast het schoolbestuur, eveneens gericht tegen het Lokaal Overlegplatform Brussel en tegen twee firma's die instonden voor de technische uitwerking van de webapplicatie. De beslissingen die deze organisaties in het raam van de gehanteerde inschrijvingsprocedure hebben genomen, zijn geen weigeringsbeslissingen in de zin van het GOK-decreet. De klacht is voor zover gericht tegen die partijen, niet ontvankelijk.

IV.1.2.2 Ratione personae

In de omstandigheden waarin een leerling is ingeschreven in de school van eerste keuze, kan een verzoekende partij geen persoonlijk belang meer aantonen bij het aanvechten van een weigeringsbeslissing van een school van tweede keuze; een uitspraak van de Commissie kan aan de verzoekende partij in dat geval immers niet meer geven dan datgene wat zij initieel heeft gevraagd, met name een inschrijving in de school van eerste keuze. De klacht in de zaak 2010/14 was dan ook niet ontvankelijk.

Tijdens de behandeling van de zaak 2010/50 op de zitting van 30 maart 2010 verklaart de verzoekende partij formeel dat de klacht eveneens gericht is tegen de school van tweede keuze. Die klacht wordt door de commissie echter als onontvankelijk beschouwd; ofschoon de klacht weliswaar tegen een aanvechtbare rechtshandeling is ingesteld maar de verzoekende partij geen belang meer kon doen gelden bij een uitspraak van de Commissie over de weigering tot inschrijving

in de school van tweede keuze, daar de Commissie ter zitting van 7 april 2010 vaststelt dat de leerling gunstig geordend wordt voor een inschrijving in de school van eerste keuze (2010/50ter).

IV.1.3 De gegrondheid van de klachten

Bij de beoordeling van de gegrondheid van de klachten die betrekking hadden op de aanmeldingsprocedure in Brussel valt er een opdeling te maken tussen verschillende oorzaken en redenen die hebben geleid tot het niet gunstig geordend zijn van de leerling of tot de weigering tot inschrijving.

IV.1.3.1 Oorzaken (externe of technische redenen) buiten de wil van de gebruikers

1) Technische problemen bij de aanmelding via de webapplicatie

Het ordeningscriterium voor de aanmeldingen voor het secundair onderwijs was het tijdstip van aanmelden ('chronologie'). Een aantal ouders kreeg bij de aanmelding op de website te kampen met 'technische' problemen. Die ouders probeerden op 4 januari vanaf 13 uur op de desbetreffende website in te loggen maar ondervonden daarbij moeilijkheden; sommigen konden niet inloggen, anderen konden de verschillende stappen om de aanmelding te voltooien niet doorlopen omdat de website vast liep. Zowel de scholen als het LOP bevestigden dat er zich technische problemen hebben voorgedaan.

In die zaken waar ouders van aangemelde leerlingen tijdens de zitting verklaren heel wat inspanningen te hebben geleverd om hun kind overeenkomstig de communicatie van het LOP tijdig aan te melden in hun school van keuze en de bewijzen van die inspanning kunnen voorleggen, was de klacht gegrond.

De Commissie oordeelde in die zaken dat, onverminderd de vaststelling dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de school regelmatig is toegepast, in die gevallen niet kan worden voorbijgegaan aan de getuigenissen en de overgelegde bewijs- en stavingsstukken van de ouders die in het concrete geval aannemelijk maken dat zij binnen de nuttige tijdsspanne hebben getracht zich in te loggen, maar - om welke externe of technische reden ook - zich niet (tijdig) hebben kunnen aanmelden en daardoor hun inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze hebben kunnen uitoefenen als de andere gebruikers (2010/07bis en 2010/11 van 24 februari 2010, 2010/23 van 18 maart 2010). Hierbij wordt het tijdstip van de aanmelding van de leerling telkens vergeleken met het tijdstip van de laatste nuttige -d.w.z. recht gevend op een inschrijving- aanmelding in de school.

In die zaken waarbij ouders aan de hand van hun verklaring en bij gebrek aan bewijsstukken niet aannemelijk kunnen maken binnen de nuttige tijdsspanne getracht te hebben om in te loggen met het oog op een inschrijving, oordeelde de Commissie dat het GOK-decreet niet werd miskend en dat de weigeringsbeslissing gegrond is (2010/08 en 2010/10 van 24 februari 2010, 2010/45 van 30 maart 2010, 2010/73 van 7 april 2010).

2) Plaatsgebrek in een erkend Nederlandstalig kinderdagverblijf

De ouders van een leerling geven in de zaak 2010/50 van 30 maart 2010 te kennen dat ze hun kind wensten in te schrijven in een erkend Nederlandstalig kinderdagverblijf. Door plaatsgebrek kon de peuter echter niet naar het kinderdagverblijf van hun keuze gaan en kwam er op de wachtlijst te staan. De ouders kunnen dit ook overtuigend aantonen. In afwachting van een plaatsing in het Nederlandstalig kinderdagverblijf ging het kind tijdelijk naar een Franstalig kinderdagverblijf.

Aangezien evenwel bij de rangordebepaling enkel rekening werd gehouden met het aantal dagen dat het kind ingeschreven was in een erkend Nederlandstalig kinderdagverblijf, was de leerling niet gunstig geordend met het oog op een inschrijving in de school.

De Commissie oordeelde dat, onverminderd de vaststelling dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de school regelmatig is toegepast, niet kan worden voorbijgegaan aan de getuigenissen en de overgelegde stukken van de ouders die in het concrete geval aannemelijk maken dat zij alles in het werk hebben gesteld om hun zoon in te schrijven in een Nederlandstalig kinderdagverblijf en, om een reden die buiten hun wil ligt, die inschrijving niet hebben kunnen effectueren. Bij de beoordeling heeft de Commissie de feitelijke situatie waarbij het kind wel ingeschreven was maar door een gebrek aan capaciteit niet echt naar het relevante kinderdagverblijf van keuze kon gaan, in acht genomen. De verzoekende partij toonde immers aan dat hun zoon door die periode van inschrijving op de wachtlijst in rekening te brengen gunstig geordend zou zijn. De Commissie oordeelt dat door de wachtperiode niet in aanmerking te nemen de verzoekende partij haar inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze heeft kunnen uitoefenen als de andere ouders en dat door de binnen het LOP Brussel gehanteerde berekeningswijze de inschrijving van de leerling ten onrechte is geweigerd (2010/50bis van 7 april 2010).

IV.1.3.2 Fouten in hoofde van de gebruikers

1) Vergetelheden bij de aanmelding

Het aantal maanden dat iemand ingeschreven is in de basisschool die verbonden is aan de school voor secundair onderwijs waar een inschrijving wordt beoogd, is een binnen het LOP goedgekeurd rangordeningscriterium voor het secundair onderwijs dat wordt gehanteerd bij de rangordebepaling van de aangemelde leerlingen. Ouders duiden in de zaak 2010/09 niet aan dat hun dochter school loopt in de verbonden basisschool, waardoor de leerling geen gunstige ordening kreeg in de school voor secundair onderwijs. De Commissie stelde in deze zaak dat, ondanks de vaststelling dat die mogelijkheid op het scherm was voorzien en zij bij het definitief afsluiten van de aanmelding voorbij deze specifieke vermelding moet hebben gescrold, de ouder bij de aanmelding van haar dochter niet aangaf dat de leerling reeds les volgt in de verbonden basisschool en daardoor haar gunstige ordening voor een inschrijving in de school verloor. De Commissie besloot dat de weigeringsbeslissing gegrond was (2010/09 van 24 februari 2010).

In een andere zaak (2010/12 van 10 maart 2010) wensen ouders hun dochter aan te melden voor de school waar ook hun zoon school loopt, maar duiden bij de aanmelding geen scholen aan. Ondanks het feit dat de leerling in de school voorranggerechtigd was, werd de leerling er niet (gunstig) aangemeld. Om al dezelfde redenen besliste de Commissie ook in deze zaak dat aangezien de ouder bij de aanmelding van haar dochter in haar inschrijvingsdossier niet aangaf voor welke school zij de leerling wenste aan te melden, ondanks dat die mogelijkheid wel degelijk voorzien was, zij haar voorrang bij de inschrijving verloor en de weigeringsbeslissing gegrond was. Naast deze zaak behandelde de Commissie nog andere klachten waarbij uit het dossier telkens was op te maken dat er bij de aanmelding geen scho(o)l(en) werden opgegeven (2010/15 en 2010/20 van 10 maart 2010, 2010/91bis, 2010/92bis, 2010/93bis, 2010/94bis, 2010/95bis, 2010/96bis, 2010/97bis, 2010/98bis van 12 mei 2010, 2010/99, 2010/100 van 21 april 2010).

2) Foutieve informatie verstrekt bij de aanmelding

Bij de aanmelding van haar dochter langs de webapplicatie vermeldt een moeder dat haar andere dochter eveneens naar die school gaat. Ondanks een eerder bericht van een gunstige ordening voor de inschrijving in de school, wordt de inschrijving van de leerling toch geweigerd; de oudere dochter blijkt immers in de school voor secundair onderwijs te zitten die juridisch steeds als een afzonderlijke entiteit moet worden beschouwd. De Commissie oordeelt in deze zaak dat de verzoekende partij, ondanks de goede trouw die in hoofde van de verzoekende partij vermoed wordt aanwezig te zijn, geen subjectieve rechten kan doen gelden op grond van foutieve informatie die zij heeft verstrekt; ze kon immers niet rechtsgeldig verklaren een voorrangrecht bij de inschrijving te hebben (2010/13 van 10 maart 2010). Een zelfde situatie deed zich voor in de zaken 2010/84 en 2010/85 waar de inschrijving waaruit men een recht op voorrang voor broers putte, een

inschrijving in het secundair onderwijs was en niet in het basisonderwijs waar een inschrijving wordt beoogd.

In een andere zaak was de verzoekende partij van mening dat de leerling waarvoor een inschrijving werd beoogd, recht had op voorrang voor broers/zussen maar dat dit bij de aanmelding nergens kon worden aangeduid. Los van het niet aangeven van die informatie bij de aanmelding, leidt de Commissie daarnaast uit de ter zitting afgelegde verklaringen en uit de overgelegde stukken ook af dat –naar de geest van de geldende GOK-regelgeving- de bedoelde leerlingen (die behoren tot twee verschillende gezinnen, maar in één appartementsgebouw wonen) behoren tot twee afzonderlijke leefeenheden; onder die omstandigheden kan de verzoekende partij dan ook geen recht van voorrang doen gelden bij de inschrijving en is de weigeringsbeslissing gegrond (2010/101bis van 1 juni 2010).

Evenzeer in gelijkaardige zaken waar men onterecht een recht op voorrang claimde bij de aanmelding, oordeelde de Commissie op dezelfde manier. Zo verklaarde een ouder bij de aanmelding van haar zoon recht te hebben op voorrang voor GOK-leerlingen op grond van het ontvangen van een schooltoelage. Het betrof echter een aanmelding voor een eerste inschrijving in de ont-haalklas en dus kon men voor de leerling nog geen schooltoelage ontvangen gedurende het vorige schooljaar, waardoor de leerling niet aan het criterium voldoet (2010/41bis en 2010/44 van 30 maart 2010, 2010/72 van 7 april 2010).

3) Laattijdige aanmelding

Een moeder wenst haar twee kinderen, waarvan één geboren in 2007 en één geboren in 2008, in te schrijven en meldt ze aan langs de webapplicatie. Het kind geboren in 2008 kan worden ingeschreven, maar voor kinderen geboren in 2007 waren er geen vrije plaatsen meer in de school. De Commissie oordeelt in deze zaak dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de school regelmatig is toegepast en dat de verzoekende partij het kind geboren in 2007 reeds vorig jaar kon inschrijven (of ten minste aanmelden), maar die inschrijvingsperiode liet voorbij gaan; de klacht is bijgevolg ongegrond (2010/24 van 18 maart 2010).

IV.1.3.3 Fouten in hoofde van de school

1) Gebrekkige of foutieve informatie verstrekt door de school

In de zaak 2010/42 van 18 maart 2010 werd de verzoekende partij in dubio gebracht omtrent het verloop van de aanmeldingsprocedure op grond van de informatie die door de school werd verstrekt tijdens een eerder schoolbezoek; met die informatie werd de betrokken ouder op het verkeerde been gebracht over welk ordeningscriterium door de school in de eerste plaats gehanteerd zou worden. Immers, ondanks dat eerst werd verklaard dat de school als prioritair ordeningscriterium de afstand tot de school zou gebruiken, werd dit later door het schoolbestuur nog veranderd naar het criterium 'aantal dagen kinderdagverblijf'. Als gevolg van die gebrekkige en foutieve informatie heeft de verzoekende partij echter geen acht geslagen op het in te vullen veld 'aantal dagen kinderdagverblijf'. De Commissie is in deze dan ook van oordeel dat verzoekende partij mocht voortgaan op de verklaringen die door de vertegenwoordiger van de school werden gedaan, dat mede daardoor echter de kansen op een gunstige rangorde voor een inschrijving van de zoon werden gehypotheciseerd in die mate dat verzoekende partij zijn inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze heeft kunnen uitoefenen als de andere gebruikers en dat de klacht gegrond is.

2) Verkeerde toepassing van de voorrangsregeling

Naar aanleiding van een klacht tegen een weigering tot inschrijving van een leerling in het eerste leerjaar van een school die met herinschrijvingen werkt bij de overgang van het kleuter- naar het lager onderwijs, wordt de toewijzing voor het eerste leerjaar op vraag van de Commissie opnieuw gemaakt, rekening houdende met de voorrang voor broers en zussen van leerlingen die reeds zijn

ingeschreven in de vestigingsplaats en het niveau waarvoor de inschrijving wordt gevraagd. Rekening houdend met die interpretatie en toegepast op de concrete situatie, blijkt dat de leerling gunstig geordend moest zijn voor een inschrijving; de klacht is gegrond (2010/17ter van 30 maart 2010).

IV.1.3.4 Pedagogische overwegingen

Na een gunstige ordening op grond van de aanmelding van een leerling, hanteert een verzoevende partij een aanhoudende en ondubbelzinnige vraag tot inschrijving in de school van de verwerende partij. Door de school werd echter noch een effectieve inschrijving gerealiseerd, noch een weigeringsbeslissing genomen; volgens een vaste adviespraktijk van de Commissie komt dit neer op een impliciete weigering van de leerling. Het opvragen van het rapport van de leerling is een pedagogisch aspect dat niet bepalend kan zijn voor de al dan niet inschrijving van de leerling, indien de leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. De klacht is gegrond (2010/117 van 27 augustus 2010).

IV.2 Antwerpen

IV.2.1 De aanmeldingsprocedure

Alle scholen voor gewoon basisonderwijs in de regio doen voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2010-2011 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moeten aanmelden in een centraal aanmeldingsregister, meer bepaald een website.

De aanmeldingen voor een inschrijving voor het schooljaar 2010-2011 door middel van het centraal aanmeldingsregister gingen van start op 6 januari 2010 om 14 uur. Na het einde van de aanmeldingsperiode, op 26 februari om 24 uur, werd een rangordening opgemaakt op grond van de voorrangregeling die wordt beschreven in artikel III.2 van het GOK-decreet en van de orderingscriteria die binnen het LOP werden goedgekeurd, dit laatste ingeval er meer kinderen zijn aangemeld dan er vrije plaatsen zijn. De twee rangordercriteria zijn de afstand tot de school en het tijdstip van aanmelden, waarbij scholen zelf de verhouding tussen de criteria bepalen met een minimum van 30% op grond van afstand.

Na het einde van de aanmeldingsperiode krijgen de aangemelde ouders een 'toegangsticket' voor een inschrijving en/of één of meerdere weigeringsdocument(en). Met een toegangsticket kunnen ouders zich van 8 tot en met 26 maart naar de toegewezen school begeven om een effectieve inschrijving te realiseren. Weigeringsattesten voor scholen waar geen gunstige rangorde werd bekomen, worden automatisch toegezonden en impliceren dat het kind ook wordt opgenomen in het inschrijvingsregister van de school en aanspraak kan maken op later vrijgekomen plaatsen.

IV.2.2 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

Een klacht van een ouder was gericht tegen "de weigering tot inschrijving door de scholen in de regio waarvoor zijn zoon werd aangemeld". De verzoevende partij verschijnt niet ter zitting en in het verzoekschrift werden geen scholen genoemd, waardoor het onduidelijk is tegen welke scholen de klacht is gericht. De commissie oordeelt dan ook dat de klacht niet ontvankelijk is (2010/49).

In een andere zaak, waar de inschrijving van een leerling wordt geweigerd in de drie scholen waarvoor de leerling was aangemeld, bevestigt de verzoevende partij schriftelijk dat de klacht

niet gericht is tegen de scholen maar tegen het inschrijvingsstelsel zelf. Deze klacht tegen de door het LOP goedgekeurde aanmeldingsprocedure voor inschrijvingen in het basisonderwijs te Antwerpen is niet ontvankelijk (2010/89).

IV.2.3 De gegrondheid van de klachten

Zoals voor Brussel, valt ook bij de beoordeling van de gegrondheid van de klachten die betrekking hadden op de aanmeldingsprocedure in Antwerpen een opdeling te maken tussen verschillende oorzaken en redenen die hebben geleid tot het niet gunstig geoordeeld zijn van de leerling of tot de weigering tot inschrijving.

IV.2.3.1 Oorzaken (externe of technische redenen) buiten de wil van de gebruikers

1) Technische problemen bij de aanmelding langs de webapplicatie

Het tijdstip van aanmelden was één van de twee criteria die bij de aanmelding in Antwerpen gehanteerd werden om een rangordening op te maken. Toch waren er net als in Brussel ook in Antwerpen problemen met het stelsel. Meer bepaald werkte een aantal functies tijdelijk slecht of niet (bijvoorbeeld de stap 'school kiezen') tussen 14u05 en 14u15 op de eerste dag van de aanmeldingsperiode. Op grond van het tijdstip van de welkomstboodschap die automatisch in het postvak kwam van ouders die zich aanmeldden, gebeurde er nadien een rechtzetting in het dossier van een aantal ouders die technische problemen ondervonden en dit meldde door tussenkomst van de opgerichte disfunctiecommissie, waar systeemfouten besproken werden en waar mogelijk menselijke en sociaal doordachte beslissingen werden genomen om zo mogelijke fouten van het stelsel recht te zetten.

In die zaken waar ouders van aangemelde leerlingen tijdens de zitting verklaren tijdig getracht te hebben hun kind aan te melden in de school van keuze maar daar door problemen en moeilijkheden met het stelsel niet in te zijn geslaagd en de bewijzen van die inspanningen kunnen voorleggen, werd de klacht gegrond bevonden op voorwaarde dat zonder die hinder een gunstige aanmelding mogelijk was geweest.

De Commissie oordeelde in deze zaken dat, onverminderd de vaststelling dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de school regelmatig was toegepast, in die gevallen niet kan worden voorbijgegaan aan de getuigenissen en de overgelegde stukken van de ouders die in het concrete geval aannemelijk maken dat zij binnen de nuttige tijdsspanne hebben getracht zich in te loggen maar, om welke externe of technische reden ook, zich niet (tijdig) hebben kunnen aanmelden en daardoor hun inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze hebben kunnen uitoefenen als de andere gebruikers (2010/29, 2010/30, 2010/31, 2010/35, 2010/36, 2010/38, 2010/39, alle beslissingen van 18 maart 2010). Hierbij wordt het tijdstip van de aanmelding van de leerling telkens vergeleken met het tijdstip van de laatste nuttige –d.w.z. recht gevend op een inschrijving- aanmelding in de school.

In de zaken waar de hinder door problemen met het stelsel geen impact heeft gehad op de aanmelding, bv. omdat er in de school geen vrije plaatsen waren voor kinderen uit het geboortjaar van de leerling die werd aangemeld, oordeelde de Commissie dat het GOK-decreet niet werd miskend en dat de weigeringsbeslissing gegrond is (2010/25, 2010/26, 2010/27, 2010/28, 2010/37 van 18 maart 2010, 2010/51 en 2010/52 beide uitspraken van 7 april 2010, 2010/86 van 21 april 2010).

IV.2.3.2 Fouten in hoofd van de gebruikers

1) Verkeerde inschatting berekening ordeningscriterium 'afstand tot de school'

Een vader meent dat zijn zoon een reële kans heeft op een inschrijving in de school van eerste keuze aangezien de feitelijke ingang voor de leerlingen slechts op zeven meter van de woonplaats

van het gezin is gelegen. De school ordent echter slechts voor 30% op grond van de afstand van de woonplaats tot de school en de inschrijving van de leerling wordt geweigerd. De vader vecht die weigeringsbeslissing aan voor de Commissie omdat voor het berekenen van de afstand de administratieve ingang is genomen in plaats van de feitelijke ingang van de school en dit volgens hem niet strookt met de opzet van de nieuwe inschrijvingsprocedure, met name buurtkinderen de kans geven vlakbij naar school te gaan en het schoolverkeer beperken. De beschikbare plaatsen worden allemaal ingenomen door broers en zussen. Ofschoon er hier sprake kan zijn van een ietwat Kafkaïaanse situatie - vermoedelijk woont er inderdaad geen enkele leerling dicht bij de ingang van het schoolgebouw -, is de regelgeving op een correcte en voor elkeen gelijke manier geïmplementeerd, is er met andere woorden geen discriminerende handeling gesteld en is de klacht als ongegrond beoordeeld (2010/69 van 7 april 2010).

2) Foutieve informatie verstrekt bij de aanmelding

Bij de aanmelding van een leerling voor een inschrijving in een kleuterschool wordt verkeerd aangegeven dat de leerling een zus heeft in de school; in realiteit zit de zus in de lagere school wat juridisch echter een aparte entiteit vormt. Ondanks een positief mailbericht kan de inschrijving niet plaatsvinden. De Commissie oordeelt dat in hoofde van de verzoekende partij subjectieve rechten werden gecreëerd op grond van foutieve informatie; dat de verzoekende partij immers niet kon verklaren een voorrangrecht bij de inschrijving te kunnen laten gelden omdat er geen broer of zus ingeschreven is in dezelfde school als die waar een inschrijving wordt beoogd. Onverminderd het al of niet correct zijn van de informatie kon er voor de leerling geen inschrijving worden gerealiseerd omdat de school in ieder geval haar maximumcapaciteit op regelmatige wijze reeds had bereikt (2010/74 van 7 april 2010).

3) Laattijdige aanmelding

Bij de aanmelding van een leerling geboren in 2007 in zes scholen wordt geen enkele gunstige ordening bekomen. Voor kinderen uit het geboortjaar 2007 zijn er in bepaalde van de gekozen scholen geen vrije plaatsen, in andere scholen zijn er weinig vrije plaatsen die op grond van de ordeningscriteria allemaal worden toegewezen aan andere kinderen. De Commissie kan niet anders oordelen dan dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de school regelmatig is toegepast en dat de verzoekende partij het kind geboren in 2007 reeds vorig jaar kon inschrijven (of ten minste aanmelden), maar die inschrijvingsperiode liet voorbij gaan; de klachten zijn ongegrond (2010/78, 2010/79, 2010/80, 2010/81, 2010/82, 2010/83 van 7 april 2010).

IV.2.3.3 Pedagogische overwegingen

Na een gunstige ordening van een leerling op grond van de aanmelding komt tijdens het inschrijvingsmoment op de school ter sprake dat de leerling op dat moment naar het buitengewoon onderwijs gaat; de inschrijving wordt daarop niet voltooid. Uit het geheel van feitelijkeheden blijkt dat de verzoekende partij evenwel een aangehouden vraag tot inschrijving handhaaft en de Commissie moet vaststellen dat er daarnaast een volgehouden weigering vanwege de school is. Aangezien de toepasselijke regelgeving geen procedure kent waarbij de beslissing over een verzoek tot inschrijving zonder meer kan worden uitgesteld, zijn de voorwaarden van het GOK-decreet om de leerling te weigeren vervuld (2010/88 van 21 april 2010).

IV.3 Leuven

IV.3.1 De aanmeldingsprocedure

Alle scholen van de scholengemeenschap KSLeuven doen voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2010-2011 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich, met het oog op inschrijving in de school van keuze, telefonisch moeten aanmelden door te bellen naar een gratis nummer. Het callcenter wordt bemand door 45 telefonisten; daarnaast zijn er 45 wachtlijnen beschikbaar. De aanmeldingen worden geregistreerd in een centrale databank.

De aanmeldingen voor een inschrijving in het eerste leerjaar van de eerste graad voor het schooljaar 2010-2011 door middel van het callcenter gingen van start op 18 mei 2010. Ouders die hun kind wensten in te schrijven in één van de scholen van de scholengemeenschap, konden die dag tussen 18 en 21 uur telefoneren naar een gratis inbelnummer. Ingeval er plaats was in de gekozen school, ontvingen de ouders een volgnummer waarmee ze hun kind op school konden inschrijven. Zodra de school volzet was, werd aan ouders gevraagd of ze hun kind wensten in te schrijven op de reservelijst waardoor ouders een reservenummer verkregen voor die school. Ouders konden daarnaast ook een andere schoolkeuze opgeven.

Binnen twee weken volgend op 18 mei ontvingen de ouders van de school een schriftelijke bevestiging van het volgnummer. De school deelt hen mee op welke dag en uur ze hun kind kunnen inschrijven en voorziet de nodige tijd voor een gesprek met de ouders. Ook ouders met een reservenummer kregen een uitnodiging om naar de school te komen; ze krijgen een bewijs van "weigering wegens volzet". Ingeval er plaatsen vrij komen, contacteert de school de ouders op grond van het volgnummer om in te schrijven. Wanneer ouders binnen de periode, vermeld in de brief, hun kind niet op school komen inschrijven, vervalt het telefonisch verkregen volgnummer of reservenummer.

IV.3.2 De gegrondheid van de klacht

De enige klacht die werd ingediend bij de Commissie had betrekking op een oorzaak (externe of technische reden) buiten de wil van de gebruikers.

Op 18 mei 2010 geraakt één van de familieleden van de leerling binnen in het callcenter om 18u29, waar de boodschap komt dat ze dadelijk zou worden geholpen door een medewerker. Om een onbekende reden en buiten de wil om van de verzoekende partij, wordt de lijn na 119 seconden in de wachtlijn te hebben gehangen, verbroken alvorens de aanmelding was gebeurd. Uit de analyse van de gebeurtenissen van het callcenter kan volgens de school niet worden vastgesteld wat de reden voor de onderbreking is geweest. De Commissie stelt in deze zaak dat uit de getuigenissen en de overgelegde stukken in dit concrete geval aannemelijk is geworden dat de verzoekende partij binnen de nuttige tijdsspanne heeft getracht haar dochter aan te melden en, om welke externe of technische reden ook, met een verbreking van de verbinding met het callcenter werd geconfronteerd waardoor zij haar inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze heeft kunnen uitoefenen als de andere gebruikers. (2010/111 van 1 juni 2010)

IV.4 Gent

Hoewel ook in Gent met een experimentele aanmeldingsprocedure werd gewerkt voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2010-2011 en ouders zich met het oog op een inschrijving langs een centraal aanmeldingsregister moesten aanmelden, werden er geen klachten ingediend bij de Commissie die betrekking hadden op deze aanmeldingsprocedure. Hier wordt in dit vierde deel van het jaarverslag dan ook niet verder op ingegaan.

IV.5 Slotbeschouwingen bij de experimentele aanmeldingsprocedures

Artikel X.2, §4, van het GOK-decreet stelt: [*“In voorkomend geval houdt de Commissie Leerlingenrechten bij het formuleren van het oordeel, vermeld in hoofdstuk V, rekening met de regelmatige toepassing van de experimentele aanmeldingsprocedure.”*].

Overeenkomstig artikel X.2 §4 van het GOK-decreet beschikte de Commissie tijdens de werkingsjaren 2009 en 2010 als orgaan van actief bestuur niet over de bevoegdheid om beleidskeuzes gemaakt in het raam van de experimentele aanmeldingsprocedure te toetsen.

Verschillende ouders formuleerden bij het instellen van een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten inhoudelijke bedenkingen bij de gehanteerde aanmeldingsprocedures en de beleidsmatige keuzes die daarbij werden gemaakt. Zo werd bijvoorbeeld in Brussel de rechtsgeldigheid aangevochten van het door het schoolbestuur gehanteerde ordeningscriterium van het aantal dagen kinderdagverblijf (2010/62 van 30 maart 2010), werd de gebrekkige informatiedoorstroming en de door het schoolbestuur gehanteerde ordeningscriteria en de toepassing daarvan binnen de hele aanmeldingsprocedure gehekeld (2010/64, 2010/65, 2010/66, 2010/67, 2010/68, 2010/69 van 7 april 2010) en werd de rechtsgeldigheid van de berekeningswijze van het door het schoolbestuur gehanteerde ordeningscriterium van het aantal dagen kinderdagverblijf betwist (2010/87 van 21 april 2010, 2010/101bis van 1 juni 2010). Ook in Antwerpen werd de rechtsgeldigheid van het aanmeldingssysteem en van de door het schoolbestuur gehanteerde ordeningscriteria aangevochten (2010/51 en 2010/52 van 7 april 2010) en werden de ordeningscriteria door een verzoekende partij als discriminerend beschouwd (2010/86 van 21 april 2010).

Toch spreekt de Commissie zich bij de beoordeling van een klacht enkel uit over de regelmatige toepassing van de procedure. Eveneens verklaart de Commissie zich niet bevoegd om de verklaring op eer, die op grond van artikel III.3 van het GOK-decreet gebruikt wordt om de thuistaal Nederlands aan te tonen, te betwisten (2010/62bis van 7 april 2010).

In dit verslag over de werkzaamheden van de werkjaren 2009 en 2010 wil de Commissie inzake Leerlingenrechten evenwel een aantal randbemerkingen formuleren naar aanleiding van de beoordeling van klachten die betrekking hadden op deze experimentele aanmeldingsprocedures.

Indien een schoolbestuur ervoor opteert om met een experimentele aanmeldingsprocedure te werken, bv. om fysieke wachtrijen te vermijden, moet het ermee rekening houden dat er in plaats van “fysieke” wachtrijen “virtuele” wachtrijen ontstaan. Ouders moeten immers nog steeds hun intentie tot inschrijven kenbaar maken. Alleen gebeurt dit niet meer door fysieke aanwezigheid, maar op een andere manier. In Brussel, Antwerpen en Gent heeft men ervoor gekozen om de aanmelding te laten plaats vinden middels een webapplicatie, waarbij ouders moeten inloggen op een website en de gegevens daarna vanuit één groot gegevensbestand (een centraal register) worden verwerkt. Zeker in het geval de chronologie bij die aanmelding een rol speelt, moet kunnen worden gewaarborgd dat die webapplicatie technisch over voldoende servercapaciteit beschikt om overbelasting op piekmomenten te vermijden zodat de gelijke kansen op een inschrij-

ving niet ondermijnd zouden worden. De technische problemen die zich hebben voorgedaan met de website moeten degelijk worden onderzocht opdat die problemen bij een eventuele herhaling van de aanmeldingsprocedure in de toekomst vermeden kunnen worden.

De gehanteerde webapplicatie of website moet daarnaast ook voldoende gebruiksvriendelijk zijn. Voor de Commissie is veelvuldig gebleken dat ouders hun rechten op een inschrijving, bijvoorbeeld het voorrangrecht bij inschrijving voor broers en zussen, verloren doordat ze voorbij bepaalde items scrolde zonder dit op te merken (2010/09, 2010/12, 2010/42). Om hieraan te verhelpen en bij wijze van bescherming van de gebruikers zou er voor de relevante items met verplichte velden kunnen worden gewerkt.

In Brussel was de mogelijkheid voorzien voor ouders om hun kinderen gekoppeld aan te melden. Daarbij geven ouders te kennen enkel een inschrijving te wensen indien elk van de kinderen gunstig geordend is voor een inschrijving in de school. De Commissie merkt op dat, ondanks het goede opzet van die mogelijkheid, dit systeem in de praktijk vaak nefaste gevolgen had. Gezien het feit dat er voor bepaalde leerlingengroepen (bv. onthaalklas, eerste leerjaar) capaciteitsproblemen zijn in de regio, was het gevolg van die gekoppelde aanmelding vaak dat geen enkele van de kinderen gunstig geordend was waardoor ook voor de andere kinderen de kans op een inschrijving werd beperkt. De informatie betreffende de inschrijvingsmogelijkheden in de school voor eventuele broers en zussen is bij de aanmelding van een leerling zeer nuttig voor ouders. Toch zou die informatie niet mogen verhinderen dat één van de kinderen gunstig geordend wordt en de kans krijgt om zich in te schrijven. Na een eerste inschrijving ontstaat immers in hoofde van de broers/zussen van de ingeschreven leerling een recht op voorrang waarvan gebruik kan worden gemaakt bij een volgende inschrijvingsperiode.

Bij wijze van prioritair ordeningscriterium werd in Brussel de eerste schoolkeuze gemaximaliseerd, waardoor alle leerlingen waarvoor de school de tweede keuze was na de leerlingen met eerste schoolkeuze werden geordend, de derde na de tweede schoolkeuze en zo verder. Een dergelijke manier van ordenen kan in combinatie met andere criteria voor bepaalde leerlingen tot gevolg hebben dat zij overal uit de boot vallen, vooral in het geval er wordt gekozen voor 'populaire' scholen waar de plaatsen beperkt zijn. Dit kan ouders ertoe aanzetten om strategisch gedrag te ontwikkelen en zich bij de schoolkeuze te laten beïnvloeden door de mogelijke gevolgen, wat een aantasting van de keuzevrijheid betekent.

Zoals hoger reeds gesteld, is de capaciteit van het systeem een belangrijke randvoorwaarde om op een redelijke en verantwoorde manier de chronologie van het niet-fysiek aanmelden als ordeningscriterium te gebruiken.

In Brussel werd door een aantal Nederlandstalige scholen voor gewoon basisonderwijs een eigen accent gelegd door de inschrijving van het kind in een erkend Nederlandstalig kinderdagverblijf in aanmerking te nemen voor de rangordening. Daarbij werd het aantal dagen berekend vanaf de inschrijving in het kinderdagverblijf tot de eerste instapdatum waarop het kind naar school kan gaan. Bij de berekeningswijze van dit rangordecriterium wordt evenwel geen rekening gehouden met de effectieve aanwezigheid in het kinderdagverblijf of met het al dan niet volzet zijn van het Nederlandstalig kinderdagverblijf. Dit laatste aspect werd door de Commissie wel in aanmerking genomen bij de beoordeling van een concrete klacht (2010/50bis van 7 april 2010). Doordat de decreetgever de toegang tot het kleuteronderwijs kanaliseert met toepassing van het installeren van instapdata, kan een kleuter die twee jaar en een half geworden is niet altijd op dat moment naar school gaan. De meeste kleuters moeten wachten op één van de instapdata die in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 zijn voorgeschreven. Door bij de berekening van het verblijf in het kinderdagverblijf rekening te houden met deze instapdata, ontstaat er een discriminatie tussen kinderen op grond van hun geboortedatum; het is theoretisch immers mogelijk dat kinderen die na de geboorte langer thuis blijven dan andere kinderen en eveneens op de eerst mogelijke instapdag naar school gaan, toch meer dagen kinderopvang kunnen laten gelden.

(2010/87 van 21 april 2010). Een dergelijke mathematische berekening waarbij de geboortedatum bepalend is voor de al dan niet gunstige ordening van het kind, doet in hoefde van de Commissie dan ook twijfel rijzen betreffende de rechtmatigheid van het ordeningscriterium om de inschrijving in een school te aanvaarden of te weigeren.

Op het moment dat ouders voor hun kind een kinderdagverblijf zochten en uitkozen, was bovendien de taal daarvan en de erkenning nog niet van belang voor een latere inschrijving in de school van keuze. Mochten ouders op dat moment hebben geweten dat de taal daarvan later een ordeningscriterium zou zijn bij de aanmelding voor een inschrijving in een Nederlandstalige school, zouden ouders hun keuze daar hebben kunnen op afstemmen (2010/62bis van 7 april 2010).

Het criterium waarbij leerlingen geordend worden op grond van de afstand tot de school, is dan weer nadelig voor kinderen die wonen in een buurt met een lage densiteit aan scholen. Voor die kinderen bestaat het risico dat zij in alle scholen in de nabije omgeving van de woonplaats geweigerd worden in het geval er zich in de regio capaciteitsproblemen voordoen. In de zaken 2010/51 en 2010/52 van 7 april 2010 manifesteerde zich dat door plaatsgebrek in het onderwijsnet van keuze binnen een bepaalde straal rondom de woning van de verzoekende partij.

Ook hier rijst het probleem dat ouders onmogelijk konden anticiperen omdat dit experiment en de bijhorende ordeningscriteria pas bekend gemaakt werden op het moment dat de schoolloopbaan van vele kinderen al bezig is. Op die manier ontstaat er in bepaalde mate een ongelijkheid tussen ouders wier kinderen nu pas naar een eerste kleuterklas gaan en aldus voor een doorgroeijschool kunnen opteren, enerzijds, en ouders wier kinderen nu reeds in de derde kleuterklas zitten in een autonome kleuterschool, anderzijds.

Tot slot merkt de Commissie op dat de transparantie en de communicatie rond de experimentele aanmeldingsprocedures nog verbeterd kan worden. De getuigenissen van ouders op de zittingen van de Commissie toonden aan dat ouders tijdens de aanmeldings- en inschrijvingperiode voor het schooljaar 2010-2011 vaak in onwetendheid verkeerden betreffende de door de school gekozen ordeningscriteria en de manier waarop de toewijzing van de plaatsen in de school gebeurt. Het was voor ouders ook vaak onduidelijk welke ordeningscriteria de school hanteerde voor de rangschikking van de aanmeldingen, hoe de berekening concreet gebeurde (bv. de afstand tot de school; 2010/69 van 7 april 2010) of in welke verhouding de verschillende ordeningscriteria tot elkaar stonden.

Dit maakte dat het systeem in zijn geheel door ouders vaak als ondoorzichtig werd gepercipieerd.

Een groot nadeel van de experimentele aanmeldingsprocedures bleek ook het feit dat 'vergissingen' of 'vergetelheden' in de meeste gevallen pas aan het licht kwamen op het moment van de fysieke inschrijving op de school. Dit leidde er toe dat de inschrijving niet kon plaatsvinden, terwijl het op dat moment meestal te laat was om nog in aanmerking te komen voor een inschrijving in een andere school (2010/13 van 10 maart 2010, 2010/41bis van 30 maart 2010).

Deel V Specifieke opmerkingen en aanbevelingen

- Net als vorige jaren moet de Commissie inzake Leerlingenrechten opnieuw vaststellen dat het GOK-I-decreet in haar huidige vorm niet is aangepast aan de realiteit waarmee scholen voor buitengewoon onderwijs worden geconfronteerd.
- Uit de praktijk van het werken met weigeringsdocumenten is ook tijdens deze werkingsjaren opnieuw gebleken dat scholen in gebreke blijven wat betreft hun verplichting tot formele motivering van een beslissing tot weigering van inschrijving. In een heel aantal gevallen verzuimt de school aan de plicht tot het afleveren van een weigeringsdocument, zowel aan de ouders zelf als aan het LOP wanneer de school in een LOP-gebied is gelegen. In de gevallen waarin wel een weigeringsdocument werd afgeleverd, wijst de Commissie inzake Leerlingenrechten op het belang van de termijn die daartoe decretaal werd vastgelegd, namelijk 4 kalenderdagen. De Commissie inzake Leerlingenrechten wil de aandacht erop vestigen dat deze termijn niet anders kan beschouwd worden als zijnde een termijn van verval vanwege het belang van de vlugge kennisgeving van de inhoud en motieven die de weigering schragen. Deze moeten ouders immers in staat stellen om een verdere procedure op te starten die hun rechten moet vrijwaren.
- Wanneer leerlingen definitief uitgesloten worden in de loop van het schooljaar wordt van het CLB verbonden aan de uitschrijvende school verwacht dat zij de ouders bijstaan in de zoektocht naar een nieuwe school. De Commissie inzake Leerlingenrechten vindt het belangrijk dat CLB's hierbij oog hebben voor de juridische voorwaarden die in het GOK-decreet bepaald zijn om een formele vraag tot inschrijving te stellen aan de school. Al te vaak neemt het CLB enkel telefonisch contact op met een nieuwe school met de onontvankelijkheid van de klacht tot gevolg. Door ouders goed te informeren omtrent het stellen van een rechtsgeldige vraag tot inschrijven, in concrete het zich persoonlijk aanbieden op de school, kan het CLB een cruciale rol spelen in het vrijwaren van het recht op inschrijving.
- In toepassing van het artikel III.10 van het GOK-decreet wordt op het weigeringsdocument een veldje "de leerling heeft speciale onderwijsnoden" voorzien. Scholen kunnen leerlingen met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs, uitgez. type 8, inschrijven onder de ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht. De Commissie stelt vast dat deze weigeringsgrond door scholen ook wordt gebruikt om leerlingen met bepaalde pedagogische ondersteuningnoden te weigeren, al dan niet via de procedure van artikel III.10, terwijl deze leerlingen niet steeds over een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs beschikken.
- Voor leerlingen die niet tot deze groep behoren, kan de onvoldoende draagkracht van de school geen weigeringsgrond zijn.
- Anderzijds worden leerlingen met een inschrijvingsverslag buitengewoon onderwijs in de praktijk vaak geweigerd, terwijl de formele procedure van artikel III.10 tot inschrijving onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht niet, of niet correct, wordt gevolgd.
- In bepaalde gevallen is een beslissing van de toelatingsklassenraad vereist om vast te stellen of de leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. Een school kan haar bevoegdheid om vast te stellen of een leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet niet naast zich neer leggen aangezien het een fundamenteel onderdeel is van de beoordeling van de vraag tot

inschrijving. De inschrijving kan pas gerealiseerd of geweigerd worden nadat in de toelatingsvoorwaarden in hoofde van de leerling werden geverifieerd waarbij in dit geval een beslissing van de toelatingsklassenraad is vereist. Een school kan zich voor het nemen van een beslissing omtrent de weigering van de inschrijving met andere woorden niet verschuilen achter het feit dat de klassenraad niet - of nog niet - zou zijn samengekomen.

- De explosie van klachten in 2010 is toe te schrijven aan de experimentele aanmeldingsprocedures in Antwerpen en Brussel. Het aantal klachten omtrent de eigenlijke inhoud van het GOK-decreet lag in 2010 lager dan in de voorgaande jaren.
- De experimentele aanmeldingsprocedures in de steden Brussel en Antwerpen hebben capaciteitsproblemen in scholen in deze regio's aan het licht gebracht. De Commissie inzake Leerlingenrechten vraagt aandacht voor het afstemmen van de demografische tendensen en het beschikbare aanbod binnen onderwijs teneinde het gelijke recht op onderwijs van ieder kind te garanderen. De Commissie wenst er in deze op te wijzen dat duidelijk is gebleken dat aanmeldingsprocedures op een bepaalde manier soelaas kunnen bieden wanneer bepaalde scholen in een regio met capaciteitsproblemen kampen, maar niet wanneer alle scholen in de regio ermee kampen. In dit laatste geval kan enkel een capaciteitsuitbreiding een oplossing bieden.
- Sommige praktische omstandigheden nopen ouders ertoe op zeer korte termijn bepaalde beslissingen te nemen, bijvoorbeeld wanneer men naar aanleiding van de werksituatie plots van woonplaats dient te veranderen. Wanneer deze gebeurtenissen zich op een cruciaal moment voordoen, bv. tijdens of vlak na een aanmeldings- of inschrijvingsperiode, komt het recht op inschrijving van deze kinderen in het gedrang. Ouders kunnen hier onmogelijk op anticiperen en ook aanmeldingsprocedures zijn onvoldoende flexibel om in zulke situaties tot een oplossing te komen.

